

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate.
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Katoliška Španija hoče oblast

Čisto neznanen je bil zunanji povod za izbruh vladne krize v Španiji. Kadar je jabolko zrelo, se samo odtrga od veje pri najmanjšem pišu in ko so črvi prevrtili in pregledali tramovje hiše, zadostuje majhen sunek in stavba se podere. Predsednik vlade Lerroux je nesel predsedniku republike Zamori v podpis zakon o amnestiji, ki ga je izglasoval že parlament. Zamora, ki je dozdaj vse hotel, tega zakona ni hotel podpisati, češ, da ne more dati amnestije nekaterim zaprtim generalom, ki so nasprotniki režima. Lerroux je smatral to za ponižanje in za blamažo svoje vlade pred španskim ljudstvom ter je nesel predsedniku Zamori v podpis demisijsko, ki jo je slednji sprejel, poveril Lerrouxu nadaljevanje vladnih poslov do nove vlade, se mu zahvalil za koristno delovanje za Španijo in začel klicati k sebi razne politike in državnike v skrbni za novim ministrskim predsednikom, in tako dalje, kot že teče tista uradna zlobudra.

Toda jabolko je bilo zrelo. Lerrouxovo vladanje je bilo tavanje v temi. Večina njegovega kabineta je pripadala frimasonskim ložam, ki pa so zunaj vlade pletli zarote z iz vlade izgnanimi socialisti in komunisti, proti tistim katoliškim strankam, ki so Lerrouxa v parlamentu sramovali s svojimi glasovi ohranile pri življenju. To izgleda bedasto, a tako je bilo v Španiji. Zato vlada ni hotela, in če bi bila hotela, sploh ni mogla ničesar ukreniti, da bi bila zatrla po vsej državi vsa ognjišča nemirov in uporov, ki so njeno avtoriteto vsak dan bolj vidno izpodjedali. Saj so Lerrouxovi ministri osebno ščitili socialistične občinske odbore po državi, ki so organizirali revolucijo za njegovo strmoglavljenje. Ničesar se po zadnjih volitvah, ki so dale tako porazno večino desničarskim strankam, ni spremenilo v državni upravi in v samoupravah, kajti povsod so mirno ostali na svojih mestih predstavniki socializma in komunizma, ki jih je narod sam obsodil in njihov izgon zahteval. Kakšna vlada je pa to? Kako pa izgleda, če član vlade in vrhovni šef lože Martinez Barrios pomaga frimasonu Azani, ki pa je v najhujši opoziciji proti vladi, organizirati skupno fronto levice s socialisti in komunisti? Čisto jasno je postalo vsled tega, da bo špansko ljudstvo napodilo te šeme na vladnih stoli in jih nadomestilo v odprtem boju z ljudmi, ki narod predstavljajo in ki želje naroda brezkompromisno izvršujejo.

V državi je nastal pravi politični in gospodarski dirindaj. Le pogledimo nekoliko nazaj do začetka marca. 6. marca odkrijejo monarhistično zaroto. 7. marca obsedeno stanje po vsej Španiji. 10. marca cela vrsta anarhističnih atentatov v Madridu. 14. marca zasedba par komunističnih central in že začetki stavk po vseh večjih mestih. 16. marca splošna stavka elektrotehničnega in plinskega delavstva v Kataloniji. 28. marca pokajo bombe v Saragosi in izbruh splošne stavke. 31. marca mečejo anarhisti bombe v Toledu. 3. aprila sestavi Azana skupno fronto levičarjev in že 4. aprila komunisti zažigajo cerkve v Corogni. Istega dne predlaga Lerroux zakon o uvedbi smrtne kazni, medtem ko v Saragosi izbruhne splošna stavka. 13. aprila konec obsednega stanja in prepri zaradi zakona o amnestiji. 15. aprila splošno streljanje po barcelonskih predmestjih. 18. aprila napoveduje Azana »splošen napad na sovražnike republike«, preteklo nedeljo, 22. aprila pa stavke in poulični pretepi, ki se polagoma širijo po vsej državi.

Poleg tega pa takšna anarhija in državni upravi in v državnem gospodarstvu, da brezposelnost narašča neprestano, da podjetja drugo za drugim umirajo, da trgovina peša na vsej črti. Višek je pa dosežen, ko je Lerroux prinesel pred parlament državni proračun, ki je tako zastarel, tako daleč od vseh dnevnih potreb države in ljudstva, da se ga vsi sramujejo, da vsi odklanjajo očetovstvo in da so ga v skupščini krstili hudomušno »a najdenčak«. In to v času, ko znaša primanjkljaj v zunanji trgovini 400 milij. pezet (dve in pol milijarde Din), ko je treba letno odplačevati samo na obrestih za državne dolge 789 milijonov pezet (5 milijard Din) in presega proračunski primanjkljaj 225 milijonov pezet (poldrugo milijardo Din)! In letošnji proračun je še za 8 milijard Din večji od zadnjega proračuna pod monarhijo! Ni čudno, da pri takih prilikah špansko ljudstvo boli glava in da se organizira naravnost v silobranu, da se za vselej odkriža levičarskih frimasonskih in komunističnih črvov, ki so se zajedli v njegovo življenjsko živčevje. Kriza je neizbežna in čim prej pride do radikalnega čiščenja, tem boljše bo za usodo Španije in njenega prebivalstva.

Nasproti si stojita danes dve Španiji: ena, ki predstavlja ogromno večino pridnega španskega ljudstva, ki se je lepo sprijaznila z republikanskim režimom in je sita vse demagogije, sita razruševalne agitacije, sita požarov in ropanja, sita razlastitev in pouličnih pretefov, ki bi rada, da nastopi mir in red v spoštovanju dostojanstva človeške osebnosti in njegovih naravnih pravic, ker ve, da se bo tako izklopala iz razvalin, ki jih je nagromadila revolucija, ter druga, ki zbira zaklete sovražnike katoliške cerkve, od frimasonov tja dol do komunistov!

Katoliška Španija se politično v zadnjih mesecih ni hotela uveljaviti, ker čuti, kaj prihaja, in ker ve, da mora biti na zadnji boji notranje in tehnično pripravljena. Cela vrsta kongresov katoliških mož in žena ter katoliške mladine je znova vzvalovila Španijo in sijajna organizacija je pravilno zajela to navdušenje v strnjene enote. Največja prireditev, ki je bila namenjena mladini, je bila prepovedana, ker se je frimason Lerroux zbal prevelike moči svojih političnih dobrotnikov. Kongresa v Ecurialu, kjer bi moral nastopiti nad 1 milijon mladine, ni bilo in to je dalo povod, da je katoliška Španija rekla, da ne bo čakala več, da hoče oblast. To je vse.

Lahko to ne poudari, ker Azanova Španija, ki se je napajala ob demagogiji revolucije in ki želi zavzeti stare poveljne postojanke, s katerih je bila nagnana pri zadnjih volitvah, sluti, da se jim nudi sedaj še ena, zadnja prilika, da z n. vimi nasilstvi zagrabijo za državno krmilo, ki ga potem ne bi več nikdar dali iz rok, za nobeno

Ozadje februarske revolucije v Parizu

Evropa je bila v nevarnosti, da dobi diktatorja

Zanimiva odkritja o „večnem židu“

Lev Trocki,

»Liberté« objavljajo silno zanimive podatke o delovanju Trockega na Francoskem, kjer se je bil po dovoljenju bivšega ministrskega predsednika Chaumetpsa, velikega funkcionarja frimasonske lože, naselil julija meseca leta 1933.

Ne da bi širša publika kaj vedela, se je naselil Trocki v vili »Ker Monique« v Barbizonu blizu Pariza. Ustanovil je »Francosko

sekcijo mednarodne komunistične lige«. Sam pa je izdal ruskim dnevnim z imenom »Boleten opozicije«. Posebno se je Trocki prizadeval, da bi ustvaril skupno fronto francoskih komunistov, socialistov in levičarjev. Začeli so izdajati tednik »La Verité«, ki ima svoj sedež v ulici Vinaigriers, kjer se nahaja tudi G. G., to je »Akcijki centrom novokomunistične lige«.

V tem listu je več člankov, ki jih je podpisal Leo Trocki. Trocki oznanja državljansko vojno proti fašizmu. V dnevi 6. in 7. februarja 1934, ko so šli komunisti na ulice z namenom, da raznetijo revolucijo, se je Trocki posebno živahno udeleževal. Ves čas je v vili »Ker Monique« zvonil telefon in ves čas so v vilo prihajali in odhajali avtomobili. Dne 8. in 9. februarja so komunistične čete, kakor znano, napadle policijo, kar se je tragično končalo s smrtjo treh ljudi in 600 ranjenih. Komunisti so dobivali orožje iz tajnega odbora mednarodne komunistične lige, ki ima svoj sedež v ulici Des Villettes. Tako je Trocki, ki je dobil dovoljenje, da stanuje v Franciji, uporabil velikodušnost republike za to, da pripravlja boljševiško diktaturo pod svojim vodstvom. Trocki je nameraval postati »diktator zapada«, kakor je Stalin »diktator vzhoda«.

Obenem prihaja iz Moskve sledeča zanimiva vest: Rakovski, bivši sovjetski poslanik v Parizu in eden glavnih opozicijskih vodijev poleg Trockega, ki so ga sovjeti poslali v izgnanstvo v Barnaul v Sibiriji, je poslal vladi dolgo pismo, ki ga priobčujeta »Pravda« in »Izvestja«. V pismu izjavlja Rakov-

skij, da obžaluje svoje napake in da odkrito izpoveduje k režimu Stalina.

Rakovskij pravi, da se dviga na svetu huda kontrarevolucija fašizma proti komunizmu. Zaradi tega bi moral komunizem nastopiti enotno. Njegov bivši prijatelj Trocki pa s svojo opozicijo proti Stalinu samo pomaga reakciji — pravi Rakovski. On se odpoveduje Trockemu in se vrača k Stalinu, ki edini vodi pravo politiko.

Kar se Trockega tiče, se je iz Barbizona neopaženo umaknil v drug kraj blizu Pariza. Čaka, da bi dobil dovoljenje druge države, da se sme tam naseliti. Upanje na to, da bi ga sprejela Španija, je zelo majhno, ker je desnica odločno zoper to. Trocki bi mogel upati, da pride v Španijo, le, če bi tam zmagala sindikalistična revolucija. Računa tudi s tem, da mu bo dala azil Anglija, toda zadnje dni se tudi v Angliji dviga proti temu velik del javnosti, ki ga dela odgovornega za puč 7. februarja v Parizu.

★

Carigrad, 26. aprila. p. Današnje vesti poročajo, da je turška vlada dovolila Trockemu, da se vrne zopet na otok Prinkipo v Marmarskem morju, kjer je že svojočasno prebival.

Pariz, 26. aprila. p. Vilo v Barbizonu, kjer prebiva Trocki, so danes začeli izpraznjevati ter so že skoro vse prepeljali na pariški južni kolodvor. Trocki se bo odpravil do Marseillea, od tam pa s francosko ladjo na svoje novo bivališče.

Louis Barthou v Pragi

Navdušenje ljudstva potrjuje trajnost češko-francoskega prijateljstva

Pariz, 26. aprila. b. Posebni dopisniki francoskih listov, ki spremljajo francoskega zunanjega ministra Barthoua na njegovem potovanju iz Varšave v Prago, posvečajo danes vso pozornost češkoslovaški republiki. V kolikor se v svojih člankih bavijo s Poljsko, opisujejo le še Krakov in njegovo prebivalstvo. Od obiska francoskega zunanjega ministra v Pragi ne pričakujejo listi nobenih iznenadenj, saj dr. Beneš že celih 15 let stoji v najožji zvezi s Quai d'Orsayem. V prvi vrsti bo Barthou proučil s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem rezultat pogajanj v Varšavi, posebno glede na stališče poljske vlade z ozirom na njegov poskus, da intervenira v češkoslovaško-poljskem sporu. Razen tega bosta oba državnika, kakor čuje dobro poučen dopisnik poluradnega »Petit Parisien«, proučila tudi vprašanje Anschlusa in položaj v Avstriji, nadalje še podonavski problem in priznanje sovjetske unije od držav Male zveze. Posebno važno poglavje predstavlja razorožitveni problem, kakor tudi eventualna povrnitev Nemčije v Zvezo narodov. Samo potovanje francoskega zunanjega ministra v Prago pa je bolj simboličnega in sentimentalnega pomena, končuje poročevalec »Echo de Paris«.

Praga, 26. aprila. b. Francoski zunanji minister Barthou je prispel davi ob 9 v Prago. Na Wilsonovi postaji so ga pričakovali zunanji minister dr. Beneš, poljedelski minister Milan Hodža, prosvetni minister Kramář, francoski poslanik Noel z uradnim svetnikom. Vsa javna poslopja in večji del privatnih hiš so bila okrašena s francoskimi in češkoslovaškimi zastavami.

Češkoslovaški tisk toplo pozdravlja Barthoua v dolgih člankih in posebno poudarja globoko in nerazdružljivo prijateljstvo, ki veže francoski in češkoslovaški narod. Narodno-socialistično »Češko Slovo«, ki je glavni organ dr. Beneševе stranke, piše, da pomeni moč Francije isto, kakor moč mednarodne pravičnosti in demokracije. Srečni smo, da lahko ugotovimo, da je v onem trenutku, ko pozdravljamo v svojem glavnem mestu predstavnika

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Izpremenljivo. Južne Alpe: pretežno oblačno, od časa do časa dež. toplota, nagnjenost k nevihtam.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, stalne in topleje. Lokalne padavine so možnejše v Primorju in gorskih krajih.

Splitska vremenska napoved: Nebo oblačno z dežjem v severnem Primorju. V srednjem delu, posebno na odprtem morju, viharji. Drugje zmerno, vreme z lahkim zapadnikom. Morje v srednjem delu močno razburkano. Temperatura bo narasla.

Dubrovnika vremenska napoved: Oblačno.

ceno krvi ne! Azana je rekel, da mu je v srečo žal, da je po zadnjih volitvah zapustil predsedniško mesto, ko »mu je velevalo republikansko in svobodnijsko srce, da za vsako ceno prihrani Španiji trdne reakcije«. Ti ljudje so torej pripravljeni na vse, če jih pravočasno ne zgrabi za vrat močna roka državnika, ki bo rekel, da hoče imeti v državi mir in red — za vsako ceno.

Španija išče svojo pot v bodočnost. Mi, ki smo vedno s simpatijami zasledovali novo rast tega katoliškega naroda, želimo, naj se dobro drži v dnevi, ki se oznanjajo temni, ker smo prepričani, da bo špansko ljudstvo, ki je pokazalo toliko vzvišene značajnosti in trpljenja, zaželelo zopet mirno življenje v trdem delu za svojo narodno obnovo.

francoskega naroda, zopet okrepljen mednarodni položaj Francije. Zavedamo se, da nas in vso Evropo čakajo še težki časi in da nobena sila ni v stanju, da nas pred temi časi obvaruje, toda obenem se tudi zavedamo, da se bomo znali izogniti vsaki nevarnosti in vsem težkim časom. »Venkov«, organ čeških agrarcev izjavlja, da je navzočnost francoskega zunanjega ministra Barthoua v Pragi viden dokaz za vse, da je francoska politika zasledovala vedno iste smernice, da ni nikdar popustila sodelovanja z nami in z vso Malo zvezo, da je prežeta z novim duhom, ki se zrcali v iskrenosti, in ki ne pada v iluzije. Vsi želimo mir in nikogar ne želimo ogrožati, vsakdo pa naj bo tudi prepričan, da se ogrožati od nikogar ne bomo dali. V tem ravno leži največje in najboljšo delo za mir.

»Prager Presse« piše: »Francoski zunanji minister ni prišel v Prago, da poglobi in okrepi oslab-

ljene zveze, niti zato, da še bolj zbliža odnose med francoskim in češkoslovaškim narodom. Konference, ki se bodo pričele v Pragi, so sicer velikega pomena, vodile se bodo demokratično in ponovno bo imel svet priliko spoznati, da med Francijo in Češkoslovaško obstojijo tradicionalne zveze.«

Pogled za kulise

Pariz, 26. apr. b. V »Journalu« je napisal St. Brice članek, v katerem se bavi z gospodarskimi pogajanjmi, ki so se vodila v Varšavi ob priliki Barthoujevega obiska in v katerem pravi, da Franciji ne bi bilo težko iti na roko željam Poljske tako v gospodarskem kakor tudi v finančnem oziru, če bi Poljska bila malo manj bojevit v svojem nacionalizmu do francoskih kapitalistov in industrijalcev. Poljska mora razumeti, da ne more zahtevati od Francije denarja za to, da bo krila svoje potrebe pri drugih in ne v Franciji, da bo n. pr. polnila angleški dobričarjem pri elektrifikaciji poljskih železnice žepi, medtem ko bodo francoske tvrdke na Poljskem gledale, kako si delajo iz francoskega kapitala drugi denar. Barthou je opozoril na potrebo, da se to stanje spremeni in popravi, pri čemer ni treba, da se krši suverenost Poljske.

Poparjeni g. Suvich

Popoln liasko italijanskega večnega popotnika v Londonu

Rim, 26. aprila. b. Uradno poročilo o rezultatu Suvichevega obiska v Londonu prinašajo današnji londonski listi brez komentarja. Po udarjajo samo, da je prisrčenost, s katero so bili izpolnjeni razgovori Suvicha s predstavniki britanske vlade, najboljši dokaz, da se tradicionalno italijansko-britansko prijateljstvo ni omajalo in smatrajo, da je dovoljno, če se že z večjim zaupanjem gleda na razvoj sedanjega položaja.

Pričakovana skupna britansko-italijanska akcija za nadaljevanje diplomatskih pogajanj je izostala. Fašistični listi se radi tega trudijo, da prepričajo javnost, da se je vpošteval italijanski kompromisni načrt. Kot dokaz za to objavljajo Suvichevo izjavo, v kateri demantira trditve, ki so jih tako italijanski, kakor tudi britanski listi stalno poudarjali ob času Suvichevega obiska v Londonu, namreč da je imel namen, da pridobi Veliko Britanijo za to, da obenem z italijansko vlado pokrene akcijo, da se diplomatska pogajanja nadaljujejo na temelju italijanskega predloga o omejitvi oboroževanja, da bi se na ta način preprečila diskusija o razorožitvenem vprašanju v Zenevi.

»Tribuna« in »Giornale d'Italia« trdita, da se od Suvichevega obiska v Londonu niso smele pričakovati senzacije. Po poročilih iz Londona se vidi, da v teh pogajanjih predstavniki britanske vlade niso odklonili italijanskega načrta o

razorožitvi, ampak da so se dogovorili s Sovitchem, da Italija in Velika Britanija ne bosta ukrenili nobene iniciative, ampak da bosta počakali na nadaljevanje razprav na glavnem odboru razorožitvene konference, ki se sestane v Zenevi dne 29. maja in ne 23. maja, kakor se je splošno govorilo. Začetno je, da fašistični listi nič več ne opozarjajo na nevarnost, da bi razorožitvena konferenca doživela polom, če se pred tem v diplomatskih pogajanjih ne doseže sporazum med Francijo in Nemčijo ter ostalimi interesiranimi državami. Predvidevajo, da se bodo nadaljnje debate v Zenevi, ki jih je Francija zahtevala v svoji zadnji noti, vodile v jasni atmosferi, ker bosta do 29. maja najbrže Velika Britanija in Italija skušali sprejeti v nov kompromisni načrt oba znana načrta, od katerih angleški dožaljuje redukcijo oborožitve, italijanski pa omejitve vojnega efekta in orožja na na temelju statusa quo v oborožitvi. Zato fašistični listi smatrajo, da je potrebno, da se enkrat poudari, da Suvicheva pot v London ni imela onega cilja, ki se ji pripisuje, ampak da je Suvich kot Mussolinijev odposlanec samo vrnil MacDonald, siru Johnu Simonu in lordu Edeonu vljudnostni obisk. Pri tem pa se je seveda g. Suvichu nudila prilika, da prične pripravljati teren za italijansko-britansko sodelovanje na razorožitveni konferenci.

Kreg med Japonsko in Kitajsko

Pogajanja za mir so se že začela

Tokio, 26. apr. p. Razmerje med Kitajsko in Japonsko je stopilo v novo fazo. Japonski zunanji minister Hirota je povabil k sebi tokijskega kitajskega poslanika ter mu predlagal, da se začne takoj pogajanja o vseh aktualnih problemih, ki zadevajo Japonsko in Kitajsko. Kljub nekaterim stavkom iz zadnje izjave japonskega zunanjega mi-

nistra se slednji nadeja, da obstoja možnost sodelovanja med obema državama. Sodelovanje je važno za mir na Daljnem vzhodu. Japonska bo vpoštevala suvereniteto Kitajske. V zvezi s tem je sprejel japonski zunanji minister Hirota tudi ameriškega veleposlanika v Tokiu, s katerim sta dle časa razpravljala o problemih, ki interesirajo Ameriko.

Takšna bo nova avstrijska vlada

Parlament bo „vzel na znanje“ novo avstrijsko ustavo

Dunaj, 26. aprila. b. Današnji dan je za notranje politično avstrijsko življenje zopet zelo važen. Nocoj bo imel v koncertni dvorani knez Starhemberg svoj veliki politični govor, v katerem se bo skoraj gotovo dotaknil zadnjih političnih pogajanj in dogodkov.

Kar tiče rekonstrukcije avstrijske vlade, katero vprašanje je že zelo dolgo aktualno, se čuje, da je ta zadeva v končni stopnji in se bo nocoj na vladni seji rešila. Z ozirom na to bo vodja Heimwehra knez Starhemberg še v teku tega tedna imenovan za podkancelerja, pri čemer pa se ne bo spremenil delokrog podkancelerja Feya, kar se ostal v vladi minister v istem resoru kot šef vrhovne javne varnosti. Njemu bo kot državni tajnik dodeljen baron Karwinski. Ni še znano, v koliko se bo izvršila še rekonstrukcija ostale vlade. Gotovo je, da bo opuščen državno tajništvo za propagando in bo šef tega oddelka dr. Steidle prevzel pravosodno ministrstvo, ali pa se bo, kar je bolj verjetno, umaknil iz političnega življenja in prevzel vodstvo nekakega znanega avstrijskega industrijskega podjetja.

Kar tiče narodne skupščine, odnosno roka sklicanja, je vse odvisno od pogajanj, ki jih vodi finančni minister dr. Euresch s predstavniki Lond-bunda in vsenemci, torej z ministrom brez listnice

Bochingerjem in narodnim poslancem dr. Hampelom. Če se ta pogajanja še nocoj ugodno zaključijo, bo narodna skupščina sklicana 30. t. m. ali 1. maja, torej po proglasitvi nove avstrijske ustave. Ne bo pa sklicana samo narodna skupščina, ker bi se moral potem klicati tudi zvezni svet, ki mora vedno vzeti na znanje sklepe narodne skupščine, ampak se bo takoj sklicala tudi takozvana zvezna skupščina, ki sestoji iz narodne skupščine in zveznega sveta. Ta velika narodna skupščina bo vzela na znanje ustavo in vse dosedanje naredbe ter konkordat s sveto stolico. V zvezi s proglasitvijo ustave se bo izdala tudi amnestija, ki se ne bo nanašala samo na pristaše narodne socialistične stranke, ampak tudi na socialne demokrate, v kolikor niso bili udeleženi pri februarjskih dogodkih, ali pa pri raznih terorističnih dejanjih.

Peklenški stroj porušil most pri Linzu

Linz, 26. aprila. b. Ravnatelj železnice v Linzu poroča, da je snoči okoli 10 eksploziral peklenški stroj na železniškem mostu Aigen-Schlögel. Most je težko poškodovan.

Kriza v Španiji

Nove volitve z meščansko vojno?

Madrid, 26. aprila. AA. Predsednik republike Zamora, ki mora zdaj najti novo vlado, se nahaja pred sila težko nalogo. Katalonska, ki je večinoma socialistična, grozi, da bo odpadla, če bo predsednik republike dovolil kakršnokoli koncesijo stran-ki ljudske akcije (caico, popular), ki je najštevilnejša v poslanski zbornici. Socialisti jo dolže, da dela skrivaj za obnovo monarhije. Zmerni republikanci pa očitajo Zamoro, da je ravnal glede amnestijskega zakona proti ustavi. Če se oproste rojalistični oficerji, potem je republika v nevarnosti. Za Španijo je velika nevarnost tudi v tem, ker delavci družijo svoje sile in napovedujejo generalno stavko. Če Zamora ne uspe sestaviti nove vlade, potem mora razpustiti poslansko zbornico, to bi pa pomenilo začetek meščanske vojne.

Madrid, 26. aprila. b. Predsednik Zamora je nadaljeval danes pogajanja zaradi vladne krize in je sprejel predsednika korteza Santigra Albo, ki je tako, kakor prejšnji voditelj katoliške ljudske stranke Gil Robles, priporočal četrto vlado Lerrouxa. Izjavila

pa sta se proti razpustu parlamenta in proti razpisu novih volitev, ker bi v današnjih razmerah pomenile nove volitve meščansko vojno.

Gibraltar, 26. aprila. tg. General Sanjurjo, ki je vodil neuspešno monarhistično revolucijo v Sevilli avgusta meseca 1932, se je pripeljal v terek v avtomobilu v Gibraltar. Rojalistični vodja je bil izpuščen iz državnega zapora v Cadizu zaradi splošne amnestije. Kakor znano, je bil v tem zaporu konfiniran po neuspehi monarhistični revoluciji. Sanjurjo se namerava odpeljati z ladjo v Lisabon.

Gil Robles

Madrid, 26. apr. p. Vodja «Acion Popular» Gil Robles je danes izjavil, da je pripravljen vstopiti v vlado kakor tudi priznati v zvezi s tem republikansko obliko države. Posebne vesti o nemirih ni, razen iz Valencije in Saragose. V Valenciji je prišlo do popadov med policijo in stavkajočimi, pri katerih je padlo tudi mnogo strelcev. V Saragosi tudi danes niso izšli listi.

Gospodarstvo socialističnih vodij

Krah francoske socialistične banke

Voditelji so svoje vioge dvignili in rešili - Mali hranilci pa v obupu vijejo roke...

Pariz, 26. aprila.

Po krahu belgijske socialistične Banke dela je prišla na vrsto osrednja denarna organizacija francoskih socialistov, to je Banka francoskih zadrug. Socialistični poslanci, ki se ves čas zaganjajo v Doumergueovo vlado, češ da stremi za fašistično diktaturo, so se sedaj obrnili nanjo, naj pride banki na pomoč.

Ministrski svet se je zbral te dni, ni pa sklenil ničesar definitivnega, posebno zato ne, ker so desničarsko orientirani ministri načeloma proti vsaki pomoči, češ da socialisti z denarjem banke oborožujejo svoje pristaše proti državi. Vendar pa je prevladalo mnenje onih, ki pravijo, da bi bilo treba pomagati malim vlagalcem, ki niso ničesar krivi, da pa je treba to vprašanje dobro pretehtati, da bo res samo po nedolžnem prizadetim pomagano.

Najbolj zanimivo, kar se je ugotovilo na tej seji ministrov, je to, da so vsi voditelji francoske socialnodemokratske stranke, vsi važnejši funkcionarji in nekatere druge socialistične organizacije, med njimi na prvem mestu Federacija socialistov pripadajočih javnih namestencev, že pred več tedni dvignili iz banke svoje vloge! Finančni minister Germain Martin misli dati za prvo silo okoli 60 milijonov frankov, da bodo rešene zadruge, kakor se bo razmislijo o nadaljnji sanacijski akciji. — Pravosodni minister pa je dal generalnemu prokuratorju republike Gomieu nalog, da začne preiskavo zoper nekatere voditelje in funkcionarje banke, predvsem proti direktorju Gastonu Levyju, ki ga doživljajo slabega gospodarstva.

Depoziti banke znašajo 345 milijonov frankov. Investicije v razne bančne, industrijske in druge posle in podjetja znašajo 110 milijonov. Te vsote na noben način ne bi mogoče rešili. Posameznim zadrugam je bilo posojenih 105 milijonov in samo Zadruge rodanskega departementa je dobila 35 milijonov. Tudi ta vsota je izgubljena. Par sto milijonov tvori obilnice raznih združnih podjetij. Krivda se splošno pripisuje nepredvidnim investicijam. Seveda je razburjenje zlasti med malimi vložniki ogromno. Prizadež je 110.000 vložnikov

in zato je razumljivo, da je krah francoske socialistične banke povzročil enake posledice kakor krah belgijske. Banka je zašla v težave tudi zaradi tega, ker je hotela konkurirati drugim bankam in hranilnicam z visokimi obrestmi.

S krabom se poča vse francosko tiskopisje. «Temps» je mnenja, da mora vlada pomagati, toda na zelo previden način, tako da se bo olajšal položaj malih vložnikov, ki so povečini delavci.

Belgijska socialistična banka bo morala likvidirati

Bruxelles, 26. aprila.

Belgijska socialistična banka dela se ne more izogniti likvidaciji. Malih hranilcev se loteva čedalje večje razburjenje in obup. Oni so na podlagi neke izjave uradnikov upali, da se bodo uradi odprli 16. aprila. Toda zdaj pravijo, da bodo morali čakati do 28. maja. Najbolj verjetno pa je, da bodo čakali še delj, če bodo sploh dočakali. Neugodno je tudi to, da je vlada dovolila posojilo 150 milijonov, da se reši denar onih malih hranilcev, ki so svoj denar naložili v zadruge, katere socialistična Banka nadzoruje, da pa banki sami ni bil nakazan noben denar, da bi mogla zadovoljiti male hranilce. Razumljivo je, da vsi delavci, ki so dosedaj sledili rešitvi zastavi, kolone svoje voditelje. Eden izmed njih je uredniku «Martina» izjavil, da so delavci smatrali banko za strankarsko ustanovo in so ji zato neomejeno zaupali. «Voditelji pa so to zaupanje zlorabili in naložili težko prislužen denar delavcev v spekulativna podjetja. Voditelji so skušali pobiti kapitalizem z njegovim lastnim orožjem, kakor se je reklo, toda račun morajo plačati delavci. Poniževalno je tudi, da prosjači sedaj stranke pri vladi, ki jo smatra za fašistično in je dozdaj proti njej vodila najgorčnejšo borbo. Mi bomo svoje voditelje pozvali na strog odgovor.»

Razumljivo je to, da bo na prihodnjem socialističnem kongresu v prvi vrsti na delu krah Banke dela in da bodo debate zelo voharne.

Hitler odklanja rusko ponudbo

Baltski pakt o nenapadanju nezaželen - Napetost narašča

Berlin, 26. aprila. AA. DNB poroča: Sovjetska vlada je predlagala nemški vladi podpis skupnega protokola, ki bi zagotovil neodvisnost baltskih držav; vlada je dala razumeti, da bi tak sporazum mogoče vplivali na razmerje med Mosko in Berlinom. Nemški vladi se je zdelo umestno ta predlog odkloniti. V poučenih krogih pripominjajo k temu, da so baltske države nekoč pripadale ruske-mu carstvu in da je zato razumljivo, če hoče sovjetska vlada še posebej poudariti nedotakljivost njih ozemlja in njihovo neodvisnost. Za Nemčijo pa ni rečnega političnega razloga, ki bi upravičeval takšen proglas, tem manj, ker meri sovjetski predlog na skupno poročstvo obeh držav. Nemčija seveda ne pripravlja ničesar, kar bi moglo ogroziti neodvisnost Estonke, Letonske in Litve. Baltske države so same po sebi popolnoma neodvisne in Nemčija se hoče ogniti slehernemu vmešavanju, ki bi utegnilo zbuditi videz, da jim je varuhinja. Strem-ljenje je po tem, da bi Nemčija ali Poljska sopol-pisali dogovor o jamstvu neodvisnosti baltskih držav, bi težko moglo tvoriti prispevek k pomiritvi Evrope.

Uradni komunikacije nemške vlade k temu sovjets-kemu predlogu pripominjajo predvsem, da se sred-stvo, ki ga je predlagal Litvinov v želji, da se ob-

nove zaupni odnosi med Nemčijo in Sovjetsko unijo, nemški vladi ne rdi primerno za dosego tega namena. Čudno je, da predlaga Litvinov danes Nemčiji načrt, ki ga je predložil nedavno neki drugi vladi; v tem vidijo v tukajšnjih političnih krogih politično akcijo, naperjeno zoper Nemčijo.

Francoska in ruska vojska

Moskva, 26. apr. tg. Nafelnik francoskega generalnega štaba, general Gamelin je sprejel danes povabilo od sovjetskega komisarja za vojsko Vorošilova, da se s številnim spremstvom štabnih oficerjev udeleži velikih sovjetskih manevrov v Ukrai-jin. General Gamelin je povabilo sprejel.

10 milij. jajc v morje - ali bedarija našega gospodarskega reda

Pariz, 26. aprila. p. Iz Perpignana poroča, da se nahaja na območju francoski postaji pri španski meji v 40 vagonih nad 10 milijonov poljskih jajc. Španska vlada ne dovoli uvoza teh jajc, ker so kontingenti že prekoračeni, in tako bodo jajca morala propasti. Kolikor jih bo pokvarjenih, jih bodo vrgli v morje.

Družina in plača

Da je družina temelj družbe, to je resnica, ki jo vsakdo pozna in prizna. Da pa je treba vse storiti, da bi družina bila res zdrav temelj, da bo tudi družba zdrava, tega vam pa ne bodo več vsi radi priznali, posebno, če bi to priznanje v denarju kaj veljalo. In tako se svet okrog tega vprašanja mota, kakor slepec v gozdu, ker noče priznati dolžnih posledic iz priznane resnice. To velja posebno pri urejanju pravičnih mezd in plač delavcev in uradnikov.

Skoraj celo stoletje je preteklo, preden so se v tem pogledu razmere vsaj za silo uredile. Celo stoletje je trajal boj za načela, ki naj se na njihovi podlagi določi pravična plača. In v tem boju je morala spregovoriti avtoriteta Cerkve, ki je končno mnogo pripomogla, da so se v tedanjih razmerah plače vsaj za silo uredile v skladu s pravičnostjo. Tedaj je v prvi vrsti šlo za plače delavcev in zasebnih namestencev, medtem, ko je stan državnih uradnikov pred vojno užival od strani države veliko naklonjenost in mnogo prednosti.

Vojna pa je staro gospodarsko razmerje docela prevrnila, nastopili so abnormalni časi in z njimi vsa zmeda pojmov, gospodarska kriza, socialni pretresi in pravni propad. In ta pretres je zadel tudi stan državnih uradnikov. Zopet je nastopila avtoriteta Cerkve, kakor na družino, ki je vir zdravih narodnih sil, ter na pravno obnovo, brez katere ni gospodarske in socialne rešitve.

Družino moramo negovati. Vsak človek pa ima naravno pravico ustanoviti si družino in s tem naravno dolžnost to družino tudi vzdrževati. Ker mora človek svojo družino vzdrževati z delom, mora to delo biti tako plačano, da je družinskemu očetu vzdrževanje družine omogočeno. V okrožnici »Casti connubii« papež izrečno pravi: »Treba je z vsemi silami delati na to, da se družabne in gospodarske razmere v državah tako uredijo, da bo vsem družinskim očetom mogoče zaslužiti in pridobiti, kar je za preživljanje njih samih, žene in otrok po družinskih in krajevnih razmerah potrebno.« To plačilo odrekati ali odtirgavati je velika krivica, ki se pristaše »največjim pregreham«. Še več! Papež celo zahteva, naj bodo plače tolikšne, da si delavci (in seveda tudi uradniki) družine lahko počasi opomorejo in pridejo do nekega blagostanja.

Tako veli katoliški nauk! Tako bi moralo biti! Pa ni tako. Ne le plače delavcev, tudi plače večine uradništva danes niso v skladu z gorenjimi načeli ter v nobenem sorazmerju z življenjskimi potrebami. Danes je vedno manj tistih srečnih družin, ki jih njihovi očeti s svojim zaslužkom sami lahko vzdržujejo. Zato pa je vedno več družin, kjer mora tudi mati iti za zaslužkom, da očetu pomaga nositi gospodarsko breme. V delavskem stanu je bilo največ takih mater. Čim bolj pa je obubožaval uradni stan, tem bolj je raslo tudi število uradniških žena v javni ali zasebni službi. Kakšne posledice je to imelo in bo še imelo za pravno življenje, to se bo šele pokazalo v vsej grozoti. Zena je vedno

bolj odtegnjena svojemu naravnemu poklicu: biti skrbnica gospodinja, žena in mati — središče in osrečene družine. Družinsko življenje je raztrgano, družinsko svetišče se krha in drobi. Pa skoraj ne more biti drugače, ker zgolj očetov zaslužek družini ne more več nuditi vsakdanjega kruha. Za take družine je materin zaslužek nujna potreba. — Ne velja pa to za vse družine. Še jih je, ki bi mogle dobro živeti z očetovim zaslužkom. Ampak vzgled, ki ga je drugod ustvarila sila, je rodil pohlep pri tistih, ki sile še niso poznali. Tako so šle v službo tudi žene, ki bi jim tega ne bilo potreba. Še so v škodo svoji družini in v škodo svojim potrebnim sovrstnicam. Na njih se zgledujejo danes tisti brezposelni mladi ljudje, ki ne dobe kruha.

Pričakovati bi bilo, da bi se to vprašanje rešilo z vidika družine, kakor smo zgoraj nakazali. In le obžalovati moramo, da se to vprašanje sploh še ni začelo. Zakaj le taka rešitev bi bila temeljna značaja, dočim redukcije draginskih doklad službujočim ženam s fiskalno-financijskega vidika vprašanja ne morejo rešiti pravilno in vseskozi pravično. Dvomljivo je namreč, če bo s tem brezposelni inteligenci izdatno pomagano, zakaj, čim nižje bodo plače, tembolj se bodo prizadeli pobirgali za postranske zaslužke in brezposelni bodo ostali tam, kjer so. Pač pa bo ostala ogrožena družina, kar gotovo ni bilo nameravano. Namesto žen, ki jim je njihova plača le tako zvani »Taschengeld«, so prizadete žene, ki v sili in potrebi pomagajo dostojno vzdrževati svojo družino. V tem ozirom to treba vsekakor nagle remedure, da bi se preteča škoda — tudi moralna — čimprej preprečila ali vsaj omejila v interesu naroda in države.

K družini spadajo otroci. Starši, ki imajo toliko stroškov s šolanjem svojih otrok, komaj čakajo, kdaj bodo otroci dorasli, da bodo lahko kaj zaslužili in tako staršem pomagali. Staršem pomagati, za nje na stara leta skrbeti — to spada med bistvene dolžnosti, katere otroku nalaga četrta božja zapoved. Redukcija doklad pa, ki ne upošteva gmotnega položaja staršev, oziroma ne ločuje, pa more privedi do tega, da bi se otrok, ki pri starših živi in jih s svojim prispevkom podpira, tako rekoč čutil kaznovanega, ko izgubi del svojih doklad, s katerimi potrebne starše podpira. Kaj naj stori? Svoje družinice si ne more ustanoviti, ker ima premajhno plačo. Če ostane pri starših, je prikrajšan. Sel bo, zapustil dom in starše ter si ohranil doklade, družina pa bo razbita, ne da bi si on sam mogel ustanoviti dostojno eksistenco. To so posledice, ki jih seveda nihče ni nameraval, ki pa ne smejo nastati in jih je zato treba preprečiti s primerno remeduro oziroma amandmanom, ker so sicer ogrožene najsevetje vezi med možem in ženo, med starši in otroki, kar ni v interesu naroda — se razume.

Postavimo se na stališče poštenih družinskih plač, kakor se glasi katoliški socialni nauk, da ohranimo temelje narodnega in državnega organizma!

† Nadškoj dr. Kordač

Praga, 26. aprila. b. Davi je v 82. letu svojega življenja v bolnišnici usmiljenih bratov umrl bivši praški nadškoj dr. František Kordač. Dr. Kordač je študiral v Collegium Germanicum v Rimu. Nato je postal doktor teologije in filozofije. Od leta 1879 do leta 1885 je bil kaplan v Reichenburgu, od leta 1905—1919 je bil profesor na teološki fakulteti v Pragi. Leta 1919 ga je papež imenoval za praškega nadškofa, pa je zaradi bolezni leta 1931 odstopil. Dr. Kordač je napisal nekoliko filozofskih in teoloških del.

Čeljusinci

Moskva, 26. apr. p. Po radio telegramih so sedaj vsi trije ledolomilci, ki so šli na pomoč Čeljuskeincem, zasli v take ledene mase, da se ne morejo svobodno gibati. To so ledolomilci »Stalin-grad«, »Smolensk« in »Sahalin«. Nahajajo se sicer v težavnem položaju, vendar bodo lahko še dlje časa vzdržali, toda na to, da bi jih osvobodili, bo mogoče misliti šele tedaj, ko pride največji ledolomilec »Krasin«. Računajo, da bo ta ledolomilec priplul v zaliv Previdnosti že 10. maja.

Nove vseučiliške odredbe

Belgrad, 26. apr. m. Prosvetni minister je prošil vse tri univerze, naj do 30. maja letos predložijo prosvetnemu ministrstvu predloge novih fakultetskih odredb. Uredbe za posamezne fakultete, ki se bodo v vsem strinjale, bo prosvetni minister takoj podpisal. O uredbah pa, ki se bodo razlikovale, bodo razpravljali na posebni konferenci dekani do-tičnih fakultet, da pridejo na ta način do enotnega predloga, ki ga bodo nato predložili prosvetnemu ministrstvu. Vse fakultetske odredbe pa se bodo podpisale do 1. julija 1934.

Curih, 26. apr. p. Preteklo noč je izbruhnilo v mestu pet požarov, ki jih je podtaknil neki norce. Policija je požigalcu že na sledu.

Utrinki

MOLITEV SODNIKA

Med zapuščino slovelega predsednika Najekje-ga sodišča v Zedinjenih državah Mr. Ryana, ki je bil na česu ameriškega sodstva od l. 1874 do 1889, so našli sledečo od njega samega sestavljeno molitvo, ki jo je molil vsakokrat, ko je šel v službo:

»Boj, ki si Resnica, ki si Vsevednost in ki si Pravica, Boj, ki brez tebe ni ničesar res, ničesar pametno in ničesar pravično, ozri se v svoji usmiljenosti na tvoje služabnike, ki si jim dovolil, da sede na zemeljskih sodnih stoli, da delijo pravico Tvojemu ljudstvu.

Razsesti njihovo nevednost in nardniti njihovo razsodnost. Posebno pa jim daj milost, da bodo zares nepristransko delili pravico in tako služili Tvoji Resnici za slavo Tvojega imena.

Naj Tvoja usmiljenje vodi moje srce tako, da bom danes mogel eriti svojo dolžnost v strahu pred Tboj, da ne bom padel v nobeno zmojo pri razsojanju. Daj mi milos, da bom potrpečljivo poslušal, da bom s polno cnomo raziskoval, da bom prav razumeval in da bom izrekal sodne sklepe pravično.

Daj mi, prosim Te, milost ponižnosti, da ne bi postal zlohoten, napuhjen, sčiten. Kuži, jaz po-nižno priznam, da sem neveden pred Tvojo čmi in da brez Tvoje milostljivega vodstva ničesar dosci ne morem.

Imej usmiljenje z menoj, ker sem reven in slab grešnik, ki neodločno tucam okrog pa lemi. Daj mi milost, da bom druge sodil tako, da ne bom sojen od Tebe, ko boš prišel, da sodiš svet v Tvoji Resnici. Usliki moja molitev, iz ljubezni do Tvojega Sina, mojega Odrješnika, Jezusa Kristusa, Amen.

(«The New York Times».)

BREZPOSELNI IZOBRAZENCI

Tedenska revija »Nova Svoboda« objavlja članek o brezposelnem izobraženstvu, v katerem piše dr. Stern omenja tudi sledeče: »Danes je prae go-look res, da so gospodarske in družabne ugodnosti, ki so bile ezane s šolsko izobrazbo, padle. V sred-njem veku so znali pisati in brati samo duhovniki! Danes velja maturo na srednjih šolah razno toliko, kot je pred vojno veljal zaključni izpit na meščan-skih šolah. Dandanes išče dela in se ponuja mnogo več študijskega sveta, kot ga družba rabi. Dvojni visokostiki morajo biti danes veseli, če dobio služ-bice, ki so jih pred vojno z lahko zasledili ljudje z decma gimnazijana ali z meščansko šolo. Kmalu bomo tako daleč, da bomo imeli dosti profesorjev, da napolnimo z njimi naše ljudske šole. Druga po-sledica tega je, da se izšolani ljudje po ameriškem načinu vržejo na praktično delo. Na Češkem imamo veliko preveč zdravnikov, profesorjev, advokatov, učiteljev. Kam z njimi? Proč od knjig in pisarn v praktično delo.

Lepote našega Jadrana

Novozgrajeni „Dom Gospe od zdravja“ pri Supetru na Braču

Supetar, 25. aprila.

Kdor hoče na naš lepí Jadrán, da se naučije čistega morskoga zraka, južnega sonca, bistrega morja in kopanja, kdor ima veselje do morskoga sporta v prvovrednem okrevanju, naj se hitro priglasi, da bo dobil prostor v »Domu Gospe od zdravja«, ki so ga šele letos dogotovile sestre usmiljenke iz Zagreba.

Velika nova stavba je zgrajena po vseh modernih higienskih predpisih in z vsem najnovešim komfortom nedaleč od Supetra tik ob morju. Oddaljenost od Splita, Kozjaka, Mosora, Biokova in tik pod Domom morskog obala. Na drugi strani pa se vrste mične primorske naselbine druga za drugo. Kraju bi bolj pristojalo ime Tiha Luka kakor Vela Luka, ker vlada tukaj popolna tišina, kot nalašč za one, ki si hočejo okrepiti svoje živce in se v miru in tihoti odpočiti. Ko se vsedeš v Splitu na ladjo, da te po enourni vožnji pripelje do Supetra, pozabiš na težave železniškega potovanja. Trudne oči si umiriš na lepih prizorih, ki se nudijo tvojim očem, dokler ne prideš v eni uri na romantično obalo Brača, v njegovo glavno mesto Supetar. Do Vele Luke dosežeš ali peš v četrni uri ali pa se pelješ z avtomobilom.

Vsa okolica napravi na potnika zelo ugoden vtis: moderna zgradba, nasadi borovega gozdička lep red in snaga te mikata, da ostaneš dalj časa v tem mirnem Domu in počivaš po delu, ki te je izmučilo. Posebno ugodno je kopališče. Veliko, pa dolgo časa zelo plitvo, ima dno pokrito z najlepšim peskom. Voda je kristalno čista. Ker se obal le polagoma spušča v morje, se lahko na tem kraju kopeljejo tudi otroci brez vsake nevarnosti. Plavalci pa dobe prilike za plavanje, kolikor jim drago, in to v zatišju, zavarovanem pred vetrom, kar je potrebno za ugodno sončenje.

Iz Doma lahko napravljate izlete, peš z ladjo ali z gondolo. Za morskí sport je dosti prilike. Prav tako lahko greš na izlete z avtomobilom; v nekaj urah moreš prevoziti vso obalo. Vsa mesta in vasi na Braču so dosti skupaj. Tuji so čez leto že doslej radi prihajali v Supetar; Vela Luka je pa odprta vse leto. Tudi pozimi je tukaj prav prijetno. Duhovniki lahko kar v domači kapelici vsak dan mašujejo. Ko se je nedavno mudil prevz. hrvatski metropolit dr. Anton Bauer v Dalmaciji na oddihu, si je ogledal tudi naš Dom in se je o vsem zelo pohvalno izrazil. Za vsa pojasnila se je treba obrniti na upravo Doma.

Zanimivosti o tihotapstvu saharina

Ljubljana, 26. aprila.

Carinski odsek finančnega ravnanja v Ljubljani ima poseben oddelek za tihotapstvo, ki sodi vse prijete tihotapce. Prva povojna leta je bilo močno razvito tihotapstvo konj in goveje živine čez zapadno mejo v Italijo. Takrat so nekateri tihotapci služili težke tisočake. Bahavo so nastopali po gostilnah. Celo mladina od 15 do 20 let je imela polne žepke tisočakov, kajti taki-le mladenci so zaslužili dostikrat po 10.000 kron, če se jim je posrečilo spraviti čez mejo eno noč kar celo čredo volov ali konj. Ti ljudje so se zaklinali, da ne bodo nikdar več prišli na delo, da ne bodo nikdar »več po gozdovih hodili s plenkačo« in da bodo vedno lahko živeli. Časi so se spremenili! Tihotapstvo konj in volov na zapadni meji je zadušeno. Drugi predmeti pa se ne izplačajo, da bi jih ljudje prenašali čez mejo. Tihotapci so večinoma prišli za pošteno delo, drugi pa so žalostno končali, mnogi so prišli tudi v kriminal.

Dočim je zapadna meja nekoliko mirna, je pa severna bolj živahna. Iz Avstrije prihajajo velike količine saharina. Meja je dobro zastražena. Carinski kontrolni organi vrše svojo službo vestno in pošteno. Dostikrat tvegajo celo svoje življenje, ko se spuste v borbo s tihotapsko tolpo. Po podatkih carinskega odseka je bilo lani v Sloveniji zaplenjen skupaj 260 kg saharina, letos pa že doslej 130 kg. Najvišje tihotapstvo se vrši na odseku Maribor—Gor. Radgona. Živahno je tihotapstvo tudi na Gorenjskem, tako v okolici Kamnika in na Jezerskem.

Carinski odsek navadno obsodi tihotapca na denarno in zaporno kazen. Najvišja zaporna kazen je 1 leto, denarna kazen pa je v pogledu zneska poljubna. Lahko naloži carinska oblast tihotapcu več milijonov denarne kazni.

Poleg saharina se v našo državo vtihotapi prav mnogo madžarskega tobaka. To tihotapstvo bujno cvete v Slov. Krajinah, kajti tam vlada veliko povpraševanje po tobaku »za pipo«. Tega pri nas manjka, madžarski izdelek pa je prav po ceni. Lani so raznim tihotapcem na madžarski meji zaplenili 187 kg tobaka, letos pa že okoli 80 kg. Denarne kazni, ki so bile lani izrečene proti tihotapcem tobaka in saharina, znašajo prav čedne vsote in

dosegajo do 2 milijona dinarjev. Pomisliti je treba, da tihotapci pri saharinu oškodujejo državo na carini za visoke zneske, kajti carina znaša 10 tisoč dinarjev v zlatu za 100 kg saharina, torej so tihotapci, kolikor so jih mogli prijeti, lani oškodovali državo za okoli 400.000 Din v papirju. Tihotapstvo samo na sebi je zelo riskantno podjetje, mora pač človek imeti posebno strast in pa velik pohlep po lahkazaslužnem dobičku, ki pa nima pravega blagoslova, kajti dostikrat pridejo tihotapci na rob gmoletnega propada, zakaj carinska oblast izvaja proti tihotapcem prakso da jim zarubi in proda dve tretjini njih premoženja, zadnjo tretjino pa prepusti družini obsojenega tihotapca.

Smrt v valovih Savinje

Ljubno, 25. aprila.

Včeraj je bila v tukajšnji mrtvašnici obdukcija ponesrečenega mladeniča Silvestra Žibovič, o čigar smrti je poročal današnji »Slovenec«. Ugotovilo se je samo to, da je imel edino rano na glavi še pred smrtjo, ki pa ni bila smrtonosna — torej je utonil.

Roparski napad je skoraj izključen. Kvečemu bi lahko šlo za pretep ali pa je nesrečenec — hoteč v noči domov — zašel v vodo, se pri padcu ranil in se ni mogel rešiti. Čudno je, da ni na njem več ran, oziroma, da je ostala obleka na njem tako dobro ohranjena, le na kolenih je bila malo raztrgana. Skoraj nemogoče je, da bi ga Savinja, ki je v tem delu zelo zavita in polna skalovja, prinesla iz Luča do Ljubnega — 7 km daleč — v takem stanju. Fant bi šel letos na nabor.

Po obdukciji je bilo truplo na pokopališču blagoslovljeno in med molitvijo za pokoj duše preneseno do ceste. Krsto je nato odpeljal avto na dom pokojnikov, v Lučah bo pa 26. t. m. pogreb.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes in jutri ob 8 vojni film

GALIPOLI

Boji za Dardanele

Novo trimotorno letalo »Spartan«, ki bo obratovalo na zračnih progah Ljubljana-Belgrad, Ljubljana-Sušak in Ljubljana-Celovec.

Zadnje berlinsko pismo

XX.

Zadnje berlinsko! — Moj želedec ne prenaša več tega, kar nóri nacionalizem zdaj tukaj uganja. Nikoli se še ni noben vladar tako častil kakor Hitler, pa tudi Bog in noben malik ne. Po vseh prodajalnah same Hitlerjeve slike v neštetihi varianthah, pozdrav samo in vedno in neprestano »Heil — Hitler« z vzdignjeno roko. Ključastih križev in križcev pa na milijarde! Kamor pogledaš! To oboževanje človeka in »rase« mi je zoprno, preda mi, elabo mi prihaja, in da se mi ne vzdigne... bežim proč. Ko boste Vi tole brali, bom jaz že čez nemško mejo. Milujem le nemške katoličane, ki morajo to norost prenašati in si pomagati ne morejo. Da, vzljubil sem bil Nemčijo, kolikor je bila katoliška, in dokler je bila pametna. Bili smo svobodni, kretali se, govorili in peli, kakor in v kakršnem jeziku smo hoteli, — a kako je zdaj to vse drugače! Res da Hitler sam, kakor ste po francoskem poročilu poročali tudi Vi, sam zase ni tako napačen človek. Možno ima silen idealizem, svoje vrste seveda, ogromno poštrevovalnosti in tudi precej zmožnosti; res je tudi, da je nacionalni socializem prinesel marsikaj dobrega, posebno v socialnem oziru, — a ves duh je vendar napačen, vsaj poglavenki; duši me, in da me ne zaduši — bežim. Novelem, kaj bo z nemškim katoličanstvom. Kar emilijo se mi katoličani. Sami ne vedo, kaj naj bi naredili; kakor se obrnejo, ni prav. Kettinger je baje rekel na smrtni postelji: »Vidim prihajati noč nad Nemčijo.« Zdjaj se zdí, da res noč prihaja... Nesreča Nemčije je protestantizem. Votel, gníl, razpadajoč, zato na njegovih razvalinah poganjajo vsi mogoči izrodki. En Bog mora biti; če ni več onega v nebesih, je pa kak drug; na Nemškem je »rasa«, plemo. Res je, vlada krščanstvu ni izrazito sovražna, kakor je v marsikateri drugi državi; krščanstvo poudarja in ga deloma celo podpira, — a po drugi strani mu ta bedasti nacionalizem izpodkopa tla; kajti ta je le najvišja in najsvetejša vera.

Mi katoličani bomo temu maliku napovedali vojsko. Na letošnjem mednarodnem kongresu

Krista-Kralja bo glavni predmet: Bratstvo narodov (Völkerverbrüderung).

Kar ste poročali po francoskem poročilu o razmerah v Nemčiji, je vse resnično. Le sodba o katoliški inteligenci se mi zdí napačna in krivična. Res je gotovo tudi katoliške inteligence dosti versko indiferentne. Vendar je tudi toliko in takih kat. intelektualcev, da bi bil jaz kar zadovoljen, ko bi jih bilo razmeroma toliko in takih v neki drugi deželi... Saj steje sam »Kath. Akademikerverein« (starešinstvo) najmanj 20.000 članov. V razmerju s tem bi moralo šteti kat. starešinstvo na Slovenskem vsaj tisoč mož. Razen tega pa obstoji tukaj še »društvo katol. trgovcev« tudi s svojimi več ko 20.000 člani. In vrh tega še »društvo katol. uradnikov«, večinoma nekakademsko izobraženih, tovarniških, poštinih, železniških in drugih kakršno je v vsakem malce večjem kraju in ki šteje bogve kake tisoče udov.

In kati katoličani so mnogi! Seveda boljši in slabši. A vendar mnogo vzornih. Da jih mora biti človek vesel! Zadnje tri tedne je bil v mestu Gleiwitz po vseh cerkvah misijon. Ne samo po farnih, ampak prav po vseh, kolikor jih je v mestu s 110.000 prebivalci. En teden je bil samo za moške. Šel sem po cerkvah pogledat. Vse cerkve na bito polne — samega moštva. Priprosteja in inteligentnega. In kako so peli! Kako križev pot molili! — Drugič sem spet videl, ko so jih v kongregacijo sprejemali. Spet cela cerkev samih mož.

Pa da Vam predstavljam samo enega! Mojeja zobozdravnika. Kakor vidite imam z zobozdravniški dosti opraviti. V Döberitzu sem imel enega, protestanta, ki me je na veliki petek povabil na kavo, potem pa ovačil, ker nisem mogel molčati na njegove nacionalne norosti, da sem imel potem opraviti s policijo. Tukaj pa sem dobil drugačnega. Komtur Gregorjevega reda, vsak dan pri sv. ohažilu, zdravi duhovnik, redovnik in redovnice zastojal ali vsaj napol zastojal; meni je spravil moje zobovje v red za nekaj manjših intencij — po 4 in pol marke. Peljal me je v svoje privatno stanovanje in najprej z veseljem pripovedoval, kaka gneča je zdaj ob misijonu po cerkvah; nato pa me začel popraševati, če bi se v Jugoslavijo ne dalo napraviti kaj takega, kakor je napravil on tukaj.

Smrt zveste služabnice

Včeraj so v Ljubljani pokopali gđc. Ivano Zontar, vrlo ženo, ki more biti njeno življenje vzor služkinjam. Skoraj 40 let je namreč služila pri Šarčevih, po domače pri »Nandetu« v Kolesijski ul. 6. Tam je vstopila v službo maja l. 1894. ter je ves čas

zvesto služila in bila pridna in marljiva kakor mravlja. Njena gospodinja je bila 38 let vdova in ji je bila pokojnica v veliko pomoč pri vzgoji otrok, ki so pokojnico ljubili kakor lastno mater. Zadnja štiri leta je bila hudo bolna, bolezen pa je potrpežljivo prenašala. Tožila je le, kako ji je hudo, ko ne more delati, zakaj njeno življenje je bilo delo in molitev. Med boleznijo je prav rada prebirla »Slovenca«. Vse življenje se je odlikovala s krepkosti in pobožnostjo. Naj tej blagi duši sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Veselica katoliških slovenskih ljudi

Prečna, 24. aprila.

Prečenski fantje in dekleta se pa res postavijo. Ze marsikaj sem doživel, a tako pristno ljudskega slovenskega nedeljskega popoldneva pa še ne prej kot zadnje nedelje 22. aprila v Prečni. Po petih litanih — pela je vsa cerkev — se trume ljudi podajo k stari šoli. Vprašam: kaj pa bo? Odgovori mi mož: Desetega brata imamo. Takoj sem si bil na jasnem, kaj bo to. Mislil sem si: stara reč. Pa vseeno, naj bo!

To pa je deseti brat ja in to so slovenski možje, fantje, dekleta in žene. Vsak trenutek se je dejanje zapletalo, pa zopet razpletalo. Značaji so rasti pred očmi, kakor bi se človek iz daljne megle bližal jasni luči. In pa »ohete«! To je naša prava slovenska »ohete«, nedolžna in vesela. Kako modro in veselo je starešina nazdravil ženinu in nevesti; kako sta se poročena zahvaljevala dobrotniku. Vmes pa petje, poštene in duhovite šale, da jih je sam Bog vesel. Mati in oče ter družica so pridno stregli povablencem z dobrotami slovenske radodarnosti. — Kadar nam je zastor zakril te ljubeznive ljudi, ki niso igrali, ampak čisto naravno svoje doživljaje podajali, se je pa oglasila vsa dvorana s prekrasnimi slovenskimi pesmami. Donelo je, kakor bi peli najzvečanejši pevski zbori.

To je prava veselica slovenskega katoliškega ljudstva. Take stvari vplivajo nad vse blažljivo. Ljudje, ki znajo take stvari pripraviti, zaslužijo vsestransko priznanje, spoštovanje in pomoč. — Zanimam sem se za podrobnosti take vrste prireditve. G. kaplan me ljubeznivo pogleda in pravi: »Ker smo božji, smo veseli. Ze Bog tako dá, da kaj iztuhamo. Ker so fantje in dekleta ter njihovi starši tudi poštrevovalni, pa se marsikaj dobrega naredi.«

Bogomir Löske - blažen

Ljubljana, 26. aprila.

Povzročitelj pretresljive žaloigre v šiški, poštni uradnik Bogomir Löske, je bil včeraj takoj po zaslišanju na policiji oddan v so-ne zapore. Splošno mnenje je, da je Löske živčno popolnoma uničen človek ter je svoje dejanje izvršil v blaznosti. Snoči, po groznem dejanju, mu je odpovedal med drugim tudi spomin in se sploh ni zavedal, kaj je storil. Na prošnjo soročnikov in vzpričo groze vsega dogodka opuščamo nadaljnje objavljanje podrobnosti o tragediji ter se omejujemo le na naslednje:

Bogomir Löske je bil rojen l. 1899 v Ribnici, po svojem službenem mestu je pristojen v Trbovlje, sicer pa je doma iz Celja. V poštno službo je vstopil pred 14 leti. Nazadnje je služboval s svojo ženo v Trbovljah. Na pošti, kjer je bil volja, je imel premalo službenih moči ter je moral sam opravljati jelo za dva uradnika. To mu je uničilo živce. Dne 8. januarja t. l. se je nenkrat pojavil na trbovliških ulicah v ženski obleki. Moža so prišli ter ga oddali v Ljubljano v bolnišnico na 7. oddelek za živčno bolne, odkoder so ga poslali v umobolnico na Poljanskem nasipu (bivša prisilna delavnica). Tam je bil nekaj dni. Bivanje med številnimi blazneži pa je njegovo duševno stanje le še poslabšalo. Poštna uprava je med tem premestila njega in njegovo ženo, ki je tudi poštna uradnica, iz Trbovelj v Ljubljano. Ko so Löskeja na prošnjo soročnikov odpustili iz bolnišnice, mu je poštna uprava dala dopust do 28. aprila, torej bi mu dopust potekel že pojutrišnjem. Duševno stanje Löskeja pa se med tem ni hotelo zboljšati. Povrh tega je bila proti njemu uvedena neka formalna disciplinarna preiskava zaradi prestopka, ki ga je izvršil v živčni zmedenosti, poleg tega pa se je pridružila k temu še uredba o redukciji plač poročenih uradnikov, ki bi njegovo družino obcutno zadela, tako, da so mu živci popolnoma odpovedali in v tem razsulu živčevja ter razuma je to dejanje tudi izvršil. Psihiatri bodo nedvomno ugotovili, da za svoje dejanje ni odgovoren.

Dopolodne ob 10 je dožodek na licu mesta, Goriska ulica 11, preiskala sodna komisija pod vodstvom preiskovalnega sodnika dr. Kresnika. Soba s trupeli otrok je bila zapečatena. Sodna komisija je odredila prevoz trupel v mrtvašnico k Sv. Kristofu. Že včeraj so ljudje nanosili na krste s trupli polno cvetja. Popoldne je bila sodna obdukcija. Pogreb nedolžnih žrtve je pretresljive žaloigre bo v petek ob 4 popoldne izpred mrtvašnice.

Trbovlje, 26. aprila.

Grozno dejanje blaznelega Mirka Löskeja je presunilo tukajšnje prebivalstvo znova, vsi ga namreč poznajo, ker je zadnja leta služboval tukaj, najprej na pošti Trbovlje I, potem pa kot upravnik postre Trbovlje II. V začetku letošnjega leta, bilo je 8. januarja zjutraj, se mu je nenkrat zmešalo. Odsel je zgodaj od doma, da žena ni prav vedela kako, in prišel predčasno v urad popolnoma preobleden v žensko, se vsedel za mizo in se tam pudral. Polno ženskih lepoteilnih sredstev so potem našli še v postni blaginji.

Poštni sluga ga pri vstopu v urad ni spoznal in ga je hotel pognati ven, smatrajoč ga za tujo osebo. Ko ga je spoznal, je mislil, da hoče napraviti burko, ker je bil predpust. Na žalost pa je kmalu ugotovil žalostno stanje svojega predstopnika. Telefonirali so po ženo, ki je bila tedaj uslužbena na pošti Trbovlje I. Löske se je tedaj dal mirno odpeljati k zdravniku in potem na opazovalnico v Ljubljano. Vse Trbovlje so tedaj sočustvovala s težko prizadeto družino. Gospa Löske je bila prestavljena v Ljubljano, da je bila bliže možu, ki je bil kmalu izpuščen iz blaznice in se je (ukaj razvedelo, da se mu zdravje stalno boljša. Sedaj pa je imel menda ponoven živčni napad.

Löske je bil miren človek in ni zahajal dosti v družbo, veliko je kadir in vodil svoj citraški klub, posebno pa je rad imel svoje tri otroke — to je bilo splošno znano in zato je vest o strašni smrti malih prijaznih otročičev tem bolj vse do srca presunila.

nič batil.« »Za Poljsko. Veliko nas je glasovalo za Poljsko.« »Tega ne morem razumeti, kako da je ta poljska zemlja pripadla premagani Nemčiji. Kaj je bilo treba tukaj plebiscita?« »To je storil Amerikanec.« A, Amerikanec — e svojo »samoodlobo narodov«, kakor na Koroskem! A ta »samoodloba« je prišla v prid v prvi vrsti velikim narodom. V boju zmaga zmirom močnejši, bodisi z mečem, bodisi z listkom. »Mali je vedno tepen.« Francozi so potem klub plebiscitu odtrgali južno-vzhodni del Gornje Šlezije s približno milijonom prebivalcev od Nemčije, kar Nemce hudo boli, ker biva tam tudi nekaj Nemcev, kakor so tudi tukaj pomešani med Poljaki. A na Poljskem imajo Nemci celo vrsto zasebnih ljudskih šol in celo šest zasebnih gimnazij, dočim nimajo Poljaki tukaj nobene šole, vse so čisto nemške; celo verouk, ki ga učitelji podaja, je nemški. Edino v cerkvi ima poljsčina, kakor povsod ljudski jezik, še svoje zavetje. Duhovniki so Nemci, večinoma s poljskimi imeni, znajo in pridigujejo pa poljsko. — Vendar, kakor sem že rekel, razmerje med Poljaki in Nemci ni tako napeto kakor recimo na Koroskem. Z začetkom sem videl ravno včeraj pri občinskem predstopniku, pri katerem sem se odglasil, da prinaša celo uradni list poljske progne. Nemčija bi jim dala tudi poljske šole, ko bi jih zahtevalo zadostno število staršev, a jih ne zahtevajo. Poljaki sicer ljubijo svoj jezik; v cerkvi prepevajo poljske pesmi na vse groj in neutrudljivo — to bi jih morali elisati Vi, ki se tako branite ljudskega peja! — a narodne zvesti nimajo mnogo, kakega odpora proti nemščini ne poznajo posebno zdaj ne pod tem ključastim križem. »Kaj pa delate,« vprašam soseda-Poljaka, »s čim se pečate?« »Brezposeln sem.« »Koliko dobivate podpore?« »Za tri člane družine 40 mark mesečno.« (Zračunajte, koliko je to dinarjev!) »To ni malo, s tem se da živeti.« »Da, se že živi!« »Kako pa zdaj doma govorite?« »Zdjaj pa že bolj nemško zaradi otroka, ki ima v šoli le nemško; žena zna tudi.« Otroke slišim, kar le bolj nemško govoriti.

Iz tega pa tudi razvidite, kako je socialna preakrva v Nemčiji dobra. Zato ni čudno, če ališim da si mnogi Poljaki mislijo; najprej živeti — po tem govoriti!

Ljubljanske vesti:

Oj ti računski listki

Ljubljana, 25. aprila.

Odkar so uvedeni državni računski listki, ki se morajo izstaviti pri vsaki kupitji nad 20 Din, imajo ljubljanski trgovci polno raznih sitnosti in težav s kupci. Ti pa tudi ne morejo razumeti, da ti listki morajo biti, ker hoče država tako in da ne predstavljajo le zgolj sekature s strani trgovca.

Pride v manufakturno trgovino starejša kneticica in kupuje naglavne rute. Kupi tri, račun znaša 42 Din, ker so po 14 Din, pri blagajni pa mora plačati 12,50 Din. »Kaj, kakšnih 50 par?« se čudi kneticica, saj sem vendar »zglihal« da so po 14 Din, trikrat 14 pa je 42, mar ne? — »Poslušajte, mamica,« jo tolaži trgovec, »za vsak račun od 20 pa do 100 Din morate plačati pol dinarja državne takse, za kupitje nad 100 Din pa en dinar.« Bom pa samo eno ruto vzela, da bo račun znašal manj kakor 20 Din. Ko trgovec vidi, da bo izgubil kupca in da se bo kupitja na ta način razdrila, pravi: »Pa vzemite vse tri, bom pa jaz za vas plačal državno takso.«

Izveste niso niti mesnice. Naše gospodinje kupujejo po navadi kakšne pol kilice mesa in zato še ne vedo za te listke. Začuden pa bodo ob sobotah, ko bodo kupile malo več in bodo morale plačati še računski listek.

Neki mizarški mojster pa je prav prebrisan. »Dela nimam preveč, poba (namoč) vajence« še

manj, mesto, da ga pošljem kar po tri, štiri kile žebeljev naenkrat, da bi moral plačati še listega pol dinarja za računski listek, ga pa pošljim kar proti po želje, navadno jih vzame vsakokrat četrt kile in mi ni treba potem plačati listka. Fant ima mlade noge, pa naj teka sem in tja!

Tudi tisti ceharji, ki si radi privoščijo v gostilni dovolj jedaje in pijače, bodo debelo gledali, ko jim bodo natakarji predlagali kar po dva račun-ska listka — enega mestnega in enega državnega. Prebrisanci bodo seveda plačevali vsako četrtinko sproti, vendar pa se ne bodo mogli dolgo izogibati državne takse, ker bo zelo težko na ta način izigravati naredbo.

Ta taksa, ki jo morajo po naredbi plačevati prav vsi kupci v vseh trgovinah, se pobira neposredno od konzumenta in je ljubljanski gremij sklenil, da jo bodo njegovi člani sproti zaračunavali kupcem. Trgovec pa kaže, se kupci temu upirajo in mnogim trgovcem res ne bo kazalo drugega, kakor da jo plačujejo sami. Seveda kupci potem ne bodo vedeli, da je računski listek vračunan že v ceno, in sicer morda še več, ker je treba ceno pač zaokrožiti. Kupci zato store še najbolj pametno, ako te takse plačujejo sami, zakaj boljše je, da jo plačajo samo toliko, kolikor zahteva država, ne pa toliko, za kolikor bi se blago v nasprotnem primeru podražilo.

je priznal, da je koks nabral med tračnicami, da pa ga ni kradel iz vagona. Priče so drugače govorile. Jože je bil že večkrat kaznovan.

Za konja — 10 mesecev

Za konjske tatvine določa naš kazenski zakon prav strogo kazni. Neki Jože, doma iz Knežaka, je lani odpeljal iz hleva posestniku Francetu Plosu 3.500 Din vrednega konja. Jožetu se je posrečilo, da je konja spravil čez mejo v Italijo. Pred koprskim sodiščem je bil zato že obsojen na 14 mesecev težke ječe. Po prestani kazni je prišel čez mejo v Ljubljano, kjer so ga prijeli. Pred malim senatom je bil sedaj obsojen na 10 mesecev težke ječe. Sodišče je vpoštevalo kazen, ki je bila izrečena v Italiji.

SUKNO TEOKAROVIC

Dospela velika pošiljka buret svile za dam-ske obleke v 15 različnih barvah.

○ Zasluzni skladatelj bratskega lužisko-srbskega naroda v Nemčiji Bernjat Krasoc se vrne v Ljubljano s svojega popotovanja po Jugoslaviji v petek ali soboto popoldne s brzovlakom ob 17.05. Dajem to v vednost gg. skladateljem in našim pevskim društvom z željo, da bi vzornega kulturnega delavca na kakršenkoli način pozdravili.

Zorko Prelovec.

○ Zidarska dela se izvršujejo tačas pri hiši pekoveškega mojstra A. Dolinarja na Smartinski cesti, odn. v Bohoričevi ulici ter pri dograjeni drugi stanovanjski Zagorjevi hiši na Resljevi cesti. V dograjenih hišah in vilah se izvršujejo tačas razna profinistijska dela. Stavbnege materiala: tesanega lesa (tramo) ter desk, pa kamenja, apna, peska in opeke je dovolj dovoženega in na razpolago. Razna adaptacijska dela so se pričela, a ovira jih deževno vreme. Zidarjev in težakov bo letos polovico manj zaposlenih kot lani.

○ Nabrežna dela pri Gradaščici so bila pretekle dni dovršena in drevje obsekano. Na gornjem koncu so postavili prejšnji teden kamnite stebriče vrh nabrežja.

○ Park ob Lattermanovem drevoredu. Na prostoru, kjer so se dosedaj zbirali razni komedijanti s svojimi stojnicami in cirkusi, je mestna vrtnarija zasadila zadnje čase več evetja in dreves, tako, da se tam ne bo mogel več nastaniti ljubljanski »Prater«. Pred dnevni so razdeli tudi znani bufet »Tivoli«. Ta del Lattermanovega drevoreda je dosedaj bil precej zapuščen, v bodoče pa bo prav prijeten park.

○ Planke v Rožni dolini. Ob cesti v Rožno dolino so lani nasadili vzdolž ob železnici nekaj evetja in trave. Pešci in celo konjeniki pa do

po katerem božji hram tako rekoč zaživi, ki je »monumentalno bogoslovje« (Sauer) in ki verniku tako izdatno posreduje poglobitev v misterij molitvenih ali mistično-vizijskih občutij.

Drobno je sicer to delo po obsegu, a bogato po vsebini. Sicer je pripovedovanje tekoče in snov razvrščena tako organično, da bravec knjige skoraj ne more odložiti, dokler je ne prebere do konca; toda pri vsem tem nakaže pisatelju celo vrsto idejnih smernic in reši nešteto težkih vprašanj. Med drugim nam odkriva zanimljivo dejstvo, da je v preteklosti tudi pri nas obstajalo neke vrste trden sestav ali kanon, po katerem so izbirali in razporejali slike po cerkvi. Ni bil sicer tako dognan, kakor ga je predpisovala za Vzhod slikarska knjiga z Atosa, Hermeneja; toda bogat material naših cerkva kaže precej točno njegove obrise. Nasprotno zopet pisatelj tako dosledno pa tako praktično rešuje teoretično vprašanje o vernosti umetnikovi, izhajajoč med drugim z dokazane podstavke, da je cerkveno slikarstvo vse kaj drugega od profane slikarske umetnosti. Na eni strani bistrovredno vrednoti značilne pojave cerkvenega slikarstva v preteklosti; z druge strani pa kaže smer, v kateri se bo ta razvoj vršil v bodočnosti, da se ob spoju trenutno še same v sebi razbite cerkvene umetnosti in moderne arhitekture izkristalizira nov tip zahtevam sodobnega človeka odgovarjajočega svetstva.

Res, to je knjiga, kakršne smo pričakovali. Brez nje bi ne smel biti poslednjih več, ki ima kakorkoli odločevalni pri slikarski opremi naših cerkev. Lajku in strokovnjaku bo služila v presoji kot zanesljiv vade-mecum. Saj nam že lino avtorjevo jamči za nje visoko kvaliteto; možu tokline izobrazbe in tako idealnih prizadevanj smemo in moramo zaupati. Toda vsaka njegova trditve je tudi stvarno podkrepljena in trdno dokazana. Zato mu mora poslušal slediti vsa naša javnost še posebno v njegove zaključnem ključ, ki mu je prav za prav narokoval imenovano knjigo, pisano s toliko vneto in ljubeznijo:

»Proč iz naših cerkv s praznimi

Mariborske vesti:

Ženske prevladujejo...

Maribor, 26. aprila.

Da mariborskim gostilničarjem ni z rožicami poslano, dokazujejo letošnje napovedi o pridobitni na tukašnjem davčnem uradu. Nad polovica vseh gostilničarjev je izkazala svoje obrate kot močno pasivne. Isti dokaz doprinašajo tudi številni zaostanki na točilni taksi, ki je prinesla gostilničarskemu stanu najhujši udarec ter že konaj vsi čakajo 1. maja, ko bo taksa odpravljena ter se prične pobirati zopet običajna trošarina na alkoholne pijače. Kljub temu kritičnemu stanju gostilničarstva v Mariboru, pa se neprestano narašča število onih, ki bi radi poleg gostilne prišli do stalnega kruha. Prošnje za nove koncesije se neprestano množijo, dasi imamo na področju mesta nič manj kot 127 gostilniških in kavarniških obra-

ov. Imamo namreč 4 hotele, 10 kavnar, 7 restavracij, 90 gostiln, 13 točilnic, 2 mešana obrata in 1 prenočevališče. Zanimivo je, da imajo v gostilničarski obrti v Mariboru ženske tako rekoč glavno besedo. Samo 63 obratov namreč vodijo moške, 74 pa ženske. Osebito se kaže ta premoč nežnega spola pri gostilnah, ki jih je samo 33 v rokah mešnega spola, v 57 pa imajo koncesijo in prvo besedo boljše polovice. Ostali obrati se delijo glede vodstva: hoteli 2 v moških in 2 v ženskih rokah, kavarne 6 v moških, 4 v ženskih, restavracije 6 v moških, 1 v ženskih, točilnice 6 v moških in 7 v ženskih, mešani obrati oba v ženskih in prenočevališče istotako v ženskih rokah. Nežni spol ima torej glede tujkoprometnih prilik očitno glavno besedo, vsaj na papirju, poučeni pa pravijo, da tudi sicer.

○ **Naši pevci**, včlanjeni v Ipavčevi pevski župi, so imeli te dni občni zbor, katerega se je udeležilo od 16 včlanjenih po svojih delegatih 14 poveljnikov. Vodil je občni zbor predsednik skladatelja V. Mirk. Po poročilih se je razvela živahna debata glede nastopov društev ali župe na prireditvah drugih društev, o raznih notranjih zadevah, o arhivu, izposojanju not. Ipavčeva župa priredi letošnji koncertni nastop v Celju in sicer 13. maja. Istega dne se udeleži tudi odkritja spomenika bratoma Ipavcema v St. Jurju ob j. z., ki ga postavijo Sentjurčani na pobudo Ipavčeve župe. Pri volitvah je bil izvoljen dosednji odbor.

○ **Ponovna razglasitev obvezniškega razporeda** na Tezmem bo v nedeljo, dne 29. aprila ob vsakem vremenu od 7 do 18 nepretrgoma.

○ **V tuje roke...** Te dni sta kupila znano tovarno ovratnikov na Rotovškem trgu Močivnik & Kavčič gospoda Frank in Birman iz Hamburga. Nedavno je presla tovarna čokolade »Mirim« v Koskih v interesno sfero g. Hirscha. Vsi trije navedeni gospodje so nemški emigranti.

○ **Brod nemogoč**. Javili smo že, da nameravajo začasno oskrbeti zvezo obrežja z Mariborskim otrokom z brodom. Poskusi, ki so se tozadevno te dni vršili, pa so pokazali, da broda ni mogoče upostaviti, ker se nahaja vrh, na katero bi se brod pripel, preblizu novega mostu, ki ga gradijo. Dostop v kopalnice bo za občinstvo odprl šele takrat, ko bo položena mostna konstrukcija, ki jo prično te dni montirajo.

○ **Mutec po svetu**. Iz Dorbincev je prejela policija obvestilo, da se je podal neznankom po svetu mutasti hlapec oskrbnika Praviča. Mutec je srednje postave, šibek, malo plešast.

○ **Avto šofirala v jarek**. Iz Maribora je brzel proti Rogški Slatini tovorni avto tverke K. Kampl, ki ga je vodila ženska roka. V Framu pa je zadela poleg Finžgarjeve hiše vozilo neizbežna usoda. Zazleto se je najprej v drevo, ki ga je izruvalo, nato v cestni jarek ter končno v kup gramoza, ki mu je vzel zadnjo silo. Avto je oblezel z razbitim hladilnikom ter pokvarjenim motorjem, šoferka pa je po srečnem naključju ostala nepoškodovana.

○ **Prijet požigalec**. V sredo so imeli v Voseku požar, o katerem smo poročali že včeraj. Požar je bil podtaknjen, požigalec pa je mariborska policija naglo izsledila in sicer kmalu po požaru. Na Glavnem trgu so aretirali Ivana Petka, 32 letnega delavca iz Voseka, ki je zažgal hlev Marije Liltiger ter pokradel nekaj kokoši. Na vesti ima tudi posilstvo, ki ga je izvršil pri Sv. Marijeti ob Pesnici. Petek je požar in posilstvo takoj priznal, kuriozno tatvino pa je trdovratno tajil. Oddali so ga sodišču.

○ **Štirje cigani** so se zagovarjali včeraj pred malim senatom tukašnjega okrožnega sodišča ter izpomenili dvorano za nekaj ur v pravo gledališče. Obtoženi so bili radi raznih tatvin ter so se skušali iz trde obtožbe in vse mile viže izvit. Prizadevanje je bilo zaman, ker je padla sodba: Kakaš Jožef 1 leto robije, Mihael Horvat 8 mesecev strogega zapora, 3 leta častne izgube, Ignac Horvat 10 mesecev strogega zapora in 4 leta častne izgube, Horvat Janoš pa je dobil samo posvarilo. Zanimivo je, da so prosili obojenci, naj se jim pri sodi samo izguba častnih pravic, ki jo cigan menda še najlažje prenese...

○ **Deca na Pohorje**. Letošnja počitniška sezija v Počitniškem domu na Pohorju za oslabele šolske deca bo v sledečih terminih: I. skupina od 10. junija — 9. julija. II. skupina od 10. julija do 8. avgusta. III. skupina od 9. avgusta — 7. septembra. Odbor je znižal oskrbnino od 600 Din za I. skupino na 510, za II. in III. na 540 Din. Podrobne informacije za sprejem daje tajništvo Maribor, Strossmajerjeva 30-I., dečji dom, kjer se dobijo tudi prospekti.

teh skromnih nasadov niso imeli nobenega obzira ter so si raje izbrali za hojo te nasade, kakor pa hodnik ali cestišče. Tako je poleg hodnika nastala nova cesta. Da preprečijo še nadaljnje pustošenje nasada, so ga dali sedaj zavarovati s primerno ograjo.

○ **Pumparce, modne hlače**, najboljšo kupite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

obrtniki, z Bierterji vseh vrst, odprite jih »Malešeme«, kar se pravi z drugimi besedami: odprite vrata cerkva umetniškim osebnostim.

Propagandni teden v Ljubljani

Uprava Narodnega gledališča bo priredila v dneh od 6. do 13. maja v drami vrsto predstav po izredno znižanih cenah. Namen teh predstav je, dati vsem ljudskim plastem možnost obiska gledališča, pokazati delovanje in visoko umetniško stopnjo tega zavoda. Te predstave naj bi vzbudile v občinstvu, ki se sicer vsled težkih denarnih stisk ne more zadostno zanimati za prireditve Nar. gledališča, ono zanimanje, ki bo obiskovalce predstav tega tedna privedlo ob razpisu novega abonmaja za sezono 1934-35 med svoje redne abonente.

Prva predstava propagandnega tedna bo v nedeljo 6. maja in sicer Shawova zgodovinska igra »Sveta Ivana« v režiji Bratka Krefta. Naslovno vlogo je lepo dojel ga. Mira Danilova. Insencija pa je priredil dr. Franzl. Tre predstavi sledi v ponedeljek 7. maja Olge Scheinplufgove veselo igra v štirih dejanjih, »Okence«, katerega je imela pri vseh dosedanjih vpriizoritvah uspeh in žanje na Dunaju pravkar največje zanimanje. V torek 8. maja se ponovi žgoča Krleževa drama »Gospoda Glembejavi«, katerega je Narodno gledališče prevzelo na splošno željo občinstva ponovno v repertoar in ki velja za eno najodličnejše podanih del naše drame. Sreda 9. maja prinese ponovitev Wernerjeve »Pravice do greha« z go. Miro Danilovo, go. Nablocko, gg. Janom in Cesarjem v glavnih vlogah. Na praznik 10. maja se igra Klubudov slavospev ljubezni do domovine »Praznik cvetočih česenev«, katerega je postavil na oder režiser g. Ciril Debevec. To delo je s svojo globino, čustvenostjo in globoko zajeto režijo in interpretacijo doseglo v letošnji sezoni največ predstav in je bilo deležno tudi pri gostovanju v Celju popolnega uspeha. V petek 11. maja se ponavlja Lichtenbergova komedija iz

uradniškega življenja, »Kariera kanclista Winciga«, katerega se je vsled svoje naravne preprostosti in tihe ironije v življenju majhnega uradnika občinstvu izredno priljubila. V soboto 12. in nedeljo 13. maja pa pridejo na vrsto slovenska dela: v soboto Pavla Golie »Kulturna prireditelj v Črni mlaki«, delo, ki je zajeto iz naših malomeščanskih krogov, v nedeljo pa Bratka Krefta »Celjski grofje«.

Narodno gledališče odpira s tem propagandnim tednom občinstvu ponovno vse možnosti, da si ogleda dela, katerih vpriizoritve je morda zamudilo, in porabi priliko izredno nizkih cen.

»Obitelj« o koncertih Glasbene Matice v Zagrebu

Zadnja številka lepo urejanega družinskega lista katoliških Hrvatov, »Obitelj«, prinaša dalje oceno o koncertih slovenske GM v Zagrebu. Ocenjevalec dr. Josip Andrić, piše, da pomenita oba koncerta umetniški dogodek prve vrste. Koncert — piše — glasbenih djela Antuna Lajovicke pokazal nam je svu lepotu glasbe, koju je snažan umjetnik stvorio na vrelu slovenske narodne melodike i zadahnuo je dubekim slovenskim osjećajem. Nema tu pretjerane modernosti in glasbenom izražaju, nema jagme za melodiskom dopadljivostu, a nema ni poigravanja s jeftinim glasbenim efektima. Lajovickeva glasba sva je prožeta težnjom za nepatvorenim i iskrenim izražajem, građena skladnom i neprekompliciranom arhitektonikom te prilagadena izražajnim lekovinama prošlosti, približujući se i umjerjenijim novijim uzorima. Ovaj je koncert jasno dokazao, da je Lajovica u bitu instrumentalni skladatelj, njegove glasbene misli bolje se prilagodujuju instrumentalnom nego vokalnom izražaju... Andrić se dalje ustavlja pri posameznih točkah in se prav ugodno izražao o skladbah in koncertu. Zaključuje: Za oba koncerta sme bratom Slovincem prav zelo hvalažni ter želimo da bi se takih koncerti vzajemno čim češče ponavljali.

Kulturni obzornik

France Stelè: Cerkevno slikarstvo

Mohorjeva knjižnica 66, zvezek. Celje 1934.

Naš marljivi spomeniški konservator dr. Fr. Stelè je zbral svoje članke o cerkvenem slikarstvu, ki so lani izhajali v »Mladiki«, in jih priobčil v 212 strani obsegajoči samostojni knjižici. Namen, ki si ga je z delom zastavil, je bil, kakor sam pravi, po svojih razpravljalnih prepiših bravce, kako resna je zadeva cerkvenega slikarstva. Zaradi tega gre stvariti prav do dna: na eni strani osvetljuje nalogo in načela cerkvenega slikarstva, na drugi pa skuša pojasniti odnos umetnikove osebnosti do cerkvene umetnosti. Po važnejših načelnih ugotovitvah hoče le osvetliti tudi z njih genetične plati. Zato oriše zgodovinski razvoj cerkvenega slikarstva in skuša ob zaključku podati njega sodobni ideal. Vse svoje izvajanje nazorno opira na celo vrsto značilnih slik vseh smeri in dob, pri čemer ima v prvi vrsti pred očmi naše domače ustvaritve.

Ze je naznačenega obrisa je razvidna izredna pomembnost tega dela. Kajti izrpane razprave spetelno o tej snovi smo do danes občutno pogrešali. Posledica je bila: nevednost in neumevanje osnovnih načel v teoriji — in v praksi toliko pretiranega nazadnjaštva, toliko prenapete samovoljnosti!

Delo pa odpira oči. Misel za mislijo se nevsi-ljivo podaja čitatelju, ko bere stran za stranjo; odkritje se vrsti za odkritjem. Saj pa pisatelj tako zgovorno predočuje namen cerkvenega slikarstva, pričeni z njega krasno stroko preko poučne do najvišje — do molitne ali pobožno vzpodbujajoče stroke. Na ta način mora v slehernem človeku vzbuditi zavest o visoki vlogi cerkvenega slikarstva,

Varujmo spomenike naše prošlosti!

Kamnik, 23. aprila.

Ko je bil Kamnik v začetku novega veka na vrhu svojega blagostanja, je bil za Ljubljano najbogatejše in najuglednejše mesto na Kranjskem. Blagostanje mesta in bogastvo meščanov pa se je kazalo tudi na zunaj in že Valvasor hvali Kamnik, da je imel lepe, trdno zidane hiše iz rezanega kamna. Tudi plemstvo, ki se je zatekalo v Kamnik v strahu pred turškimi vpadi, je zidalo v mestu lepe, visoke hiše, ki bi bile v ponos tudi Ljubljani. Iz zgodovine vemo, da so imeli v Kamniku svoje hiše grofje Turjaški in plemenitaške rodbine znanih imen Thurn, Hohenwarth, Lamberger, Paradeiser itd. Meščani in plemenitaši so tekmovali med seboj, kdo bo imel lepše poslopje. Posebno pozornost pa so posvečali glavnemu vходу, ki je moral biti zgrajen iz lepo obdelanih in okrašenih kamnov. Bogastvo in imenitnost meščana se je menda merila po lepoti in močehosti hišnega portala, po štukoreliefih pod okni prvega nadstropja itd. Ko je pozneje zaradi propasti trgovine mesto obubožalo in se je tudi večina plemičev izselila, so bile hiše v Kamniku zelo poceni in Valvasor trdi, da so bile v njegovi dobi komaj toliko vredne, kolikor so stali poprej izrezani kamni.

Kljub vednim prezidavam in popravilom pa se je v Kamniku ohranil še marsikak ostanek stare arhitekture, največ pa menda v Maistrovi ulici. Vhod v Kamniški dom za Maistrove ulice nam nudi najlepšo sliko, kakšne portale so imele vse imenitnejše kamniške hiše proti koncu 16. stoletja. Močen polkrožen kamenit portal z močno obrezanimi sprednjimi robovi in z nizkimi naprej stoječimi nogami je ohranjen še v vsej originalnosti. Enake portale imata tudi hiši št. 7 in 8 v Maistrovi ulici, ki sta tudi na znotraj ohranili svoj prvotni značaj. Hiša št. 7 ima obokano vežo z mrežastimi robovi, posnemajočimi gotška rebra. Najlepši poznogotški portal pa ima hiša št. 80 na Glavnem trgu. Vrh tega portala je prišiljen, na obrezanih robovih pa je vdolben globok žleb. Stare, do gotoske ali vsaj njenih reminiscence segajoče portale pa imajo še hiše št. 58 in 46, dalje v Podgori vhod v klet pri hiši št. 7 in 9, Knaflčev mlin, samostanska suknarna itd.

Mnogo spomenikov stare arhitekture pa je ohranjenih na dvoriščih nekaterih hiš v mestu v kamnitenih portalih, v pilastrih in mogočnih arkadah (v Možnovi, T. Homarjevi in dr. Dereanijevi hiši, v tiskarni Slatnar, v župnišču itd.). Tudi hiše iz preteklega stoletja in celo iz novejšega časa se ponasajo z lepimi portali, izklesanimi iz kamnitih blokov (restavracija Cerer, trgovina Petek, Peterlinova hiša na Sutni itd.).

V zadnjem času pa se je lotila Kamničanov bolezen, da so pričeli kar vprek pleskati kamenite portale z oljnatno barvo. Nihče zdaj ne more vedeti, ali se skriva pod barvo les ali kamen. Meščani gotovo ne razumejo, da je med lesom in lepo obdelanim kamnom velika razlika ne samo v vrednosti materiala, ampak tudi v drugih pogledih. Drugod znajo take posebnosti in vrednosti čuvati in jih ohranjati in se še celo trudijo, da jim dajo čim lepši in vidnejši izraz. Pri nas pa jim hočemo zdaj z beljenjem in pleskanjem odvzeti pravo vrednost in jih postaviti v isto vrsto z lesom. Tudi vsi stari portali iz 16. stoletja so prebeljeni, da ne veš, ali so kameniti ali pa iz opeke, vendar pri njih vsaj oblika priča na znamenitost in starost zidave. Brezsmiselno bi bilo, če bi, ozirajoč se na moderni okus, omalovali te spomenike stare arhitekture in jih kar na slepo prezidavali ali uničevali. Naučiti se moramo ceniti te spomenike naše prošlosti, na katero smo pač lahko ponosni. Čuvajmo jih in ohranjajmo, saj imajo dandaj večji pomen in vrednost ne samo za hiše, ampak tudi za mesto samo.

Ker v tem pogledu vsa mesta precej grešijo, bi bilo pač potrebno uvesti nekako kontrolo nad ohranjenjem in vzdrževanjem zgodovinskih spomenikov in posebnosti in pri morebitnih prezidavah porabi vse možnosti, da se ohrani starinski značaj stavbe vsaj v lepih portalih. Meščane je treba opozoriti na to in prepričati smo, da bodo sami radi pazili na to. Ob tej priliki naj še omenimo, da je trgovca g. Petek pri renoviranju svoje hiše na Glavnem trgu dal odstraniti s kamnitenega portala oljnatno barvo in ga nasekati po kamnoseku. Koliko lepši zunanji izraz je dobila sedaj hiša! Kakor čujemo, bo temu zgledu sledilo še več meščanov in le vesel nas, da se je v Kamniku pričel buditi smisel za pravo lepoto in vrednost.

stirju umorjen nadzornik državnega posestva Belje, Dušan Miodragović. Te dni so aretirali pet delavcev na posestvu, med njimi Bošnjaka in Schmidta, ki so jih osumili tega umora. Prepeljali so jih v zapore okrožnega sodišča v Somborju, kjer jih je preiskovalni sodnik takoj zadržal, Bošnjak in Schmidt sta takoj priznala, da sta ubila Miodragovića. Pripovedovala sta, da je nadzornik večkrat z njima grdo postopal in ju celo pretepal. Zato sta se dogovorila, da ga bosta zvečer nekoliko premlatila. Obklela sta se v žensko obleko in se skrila za kup slame. Ko je ob 11 ponoči prišel Miodragović, da bi pregledal hleve, ga je Schmidt udaril z motiko po glavi. Bošnjak ga je pa trikrat zabodel z nožem. Drugi dan sta zvedela, da je Miodragović umrl. Na podlagi te izpovedi je preiskovalni sodnik ostale tri aretirane delavce izpustil, nad Schmidtom in Bošnjakom pa je izrekel preiskovalni zapor.

Človek, ki mu je zaročanje poklie. Te dni se je prikazal v Rumi na Hrvaškem mednarodni pustolovec Milan Prnjac, star 26 let, ki ga iščejo poleg domačih policij tudi inozemske zaradi prevar pri zaročanju. Prnjac se je v Rumi izdal za agenta belgrajske mestne klavnice in si je s svojim elegantnim nastopom kmalu utrl pot v boljše rumške družine. Zmešal je srce Anji Polkornjak, hčerki ugledne družine, in ji obljubil ženitev. Dekle ni niti malo sumilo in ga je predstavilo svojim staršem. Starši pa so bili nekoliko nezaupljivi napram njegovemu pripovedovanju. Da bi si osvojili njih zaupanje, je najel dva kmeta iz okolice in jima dejal, naj gresta z vozom v Mitrovico po 20 telet za belgrajsko klavnico. Kmeta sta odšla na dane naslove in sta kmalu uvidela, da sta potegnjena. Še medtem ko je bil goljuf pri starših svoje žrtve, sta to sporočila dekletoveemu očetu. Ta je obvestil policijo, ki je bila takoj na lieu mesta, vendar ji je preveljani goljuf ušel skozi okno. Izdali so za njim tiralo, vendar brez uspeha.

Iz maščevanja mu je vrgel poginulega psa v vodnjak. Ko je te dni v vasi Strmcu na Hrvaškem

Trdoglavost in lenoba sta dve slabi svojitvi.

Mnogo bi se dalo popraviti, če ljudje ne bi bili leni in trdoglavi. Tudi Vi ste taki! Vi dobro veste, da je Radenska slatina izvanredna pijača in zdravilna, da leči mnogo bolezni, dokler niso zastarele, pa vendar še do danes niste poslali Vasega naslova da bi vam mogli poslati cenik za dobavo slatine. Obširno brošuro o njej in kopalški prospekt. Vse to dobite brezplačno. Ne bodite apatični in še danes pišite na naslov: Kopalnice in zdravilišče Slatina Radenci, Slovenija.

R. M.:

Spominčica na grob Cirile Schweigerjeve

Drugič že sadim nagrobno cvetje soščolki... Prvič Tebi, Dora, ki si kot mirno zasulo dete odbrzela od nas, zato je bilo tudi cvetje, s katerim smo posule Tvojo gomilo, prešerno cvetje, neizbrano natrgano od otroških rok. Danes pa potika v še svežo prst Tvoje gomile resno, skromno spominčico trpinka — trpink. — Blizu Tebe sem bila, ko je za večno izvenela obožna pesem Tvojeja življenja, tako blizu, da je njen zadnji akord celo bolno udaril ob mojo dušo in se v njej razlil v trpek spomin, vendar predaleč, da bi mogla spustiti kapljico blagoslovljene vode na Tvoje izmučeno telo, da bi Te mogla spremiti do Tvojeja zadnjega, tesnega doma... Zato roma moj duh za Teboj, za sproščeno Tvojo dušo visoko tja gori na veliko, sončno cesto...

Ko sem zvedela za Tvojo smrt, so v hipu oživela vsa rosná mladostna pota, kjer sva se srečavali in razhajali. Oživel je smisel, kjer smo skupaj s Teboj izživljale vriskajočo prvo mladost, ki je plapolala posebnost pri Tebi kot kresni ogenj s tisoč začudimi jeziki. Cirila, Ti vedno med nami — z nami na lesenem »stosu« na Težkem potoku pred mlinom pod Gromom, kjer se je posebno rada in pogosto nihala in kotala naša razigranost, z nami na vseh stezah in stozih okrog samostana, pred nami v vseh onih urah, ko smo z žilavo nepoboljšljivostjo nagajale našim dobrim učiteljem, ki pa smo jih hkrati ljubile, ker so nam vsak dan narezavale po liko duhovnega kruha. Kako željno, pogosto in požirno smo pozneje iz temin življenja romale naše in Tvoje misli pred obzidje le naše življenjske Kanone, kjer smo skupno čakale, da se razmaknejo njena zaprtá vrata in poletimo v življenje, ki je

občinski logar Galič zajemal vodo iz svojega vodnjaka, je opazil, da voda smrdi. Dal jo je piti živini, ki pa jo je samo povohala in se nato obrnila stran. Galič je takoj preiskal vodnjak in našel v njem na dnu poginulega psa. Takoj je osumil 27-letnega Franja Zlodja, ki mu je pred kratkim zagrozil, da se bo maščeval. Ker je v Strmcu razsajala neka pasja bolezen, so vse pse pobili. Zlodja je izkopal ubitega psa in ga vrgel v Galičev vodnjak. Zlodja so zaprli.

— Naval krvi, srčna tesnoba, zasopljenost, plašljivost, živčna razdražljivost, otožnost, migrena, pomanjkanje spanja se morejo s »Franz-Josef« grenčico kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »Franz-Josef« vode uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja.

— Našim gospodinjam je namenjena knjiga »Naši gostje — kako jim strežemo«, ki jo je spisal S. M. Kump, učiteljica gospodinske šole. Ima 63 strani in 66 slik in stane vezana 45 Din. Založila jo je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. To je po vojni prva slovenska knjiga, ki bo izpolnila veliko vrzel v gospodinski literaturi vsake gospodinje, to je o strežbi (serviranju) pri mizi in predpripravih za razne pojedine — banketih, čajankah ali v domačem krogu med prijatelji in znanci. Knjiga je razdeljena v dva dela: a) v splošni in b) v posebni. V splošnem delu obravnava pisateljica vse, kar je treba vedeti o obrednici, mizi, namiznem perilu, posodi, priboru, stekleni posodi, krašenju miz. Poleg tega pa še nekaj prav dragocenih nasvetov kuharicam glede priprave jedi. V posebnem delu pa obravnava poglavja o pogrnjenih mizah, strežbi pri zajtrku, mali južini (malici), obedu (kosilu), popoldanski južini, večerji, routu. Posebno se obravnava strežbo pri mizi sploh in o razvrstitvi prostorov pri mizi. — Knjigo toplo priporočamo tudi kuharicam, gospodinjskim pomočnicam, bivšim učenkam gospodinskih šol in tečajem ter natakarcem in natakarkarjem.

— Pri boleznih srca in poplenu žil. nagnjenosti h krvavitvam in napadnih kapi zasigura »Franz Josefov« grenčica lahko izpraznenje črevesa brez vsakega napora.

Za mater in otroke je zdrava kava Hag!

Ona je oproščena od mnogokratno škodljivega kofeina. Tudi otrokom in bolnikom dovoljuje zdravnik kavo Hag.

— Zdraviliški kazino v Badnu pri Dunaju, ki je bil pred kratkim otvoren, je obiskalo že mnogo inozemskega občinstva. Zaradi izredno ugodnih zvez z Dunajem — zadnji avtobus vozi na Dunaj ob 2 zjutraj — je promet izredno velik. Mesto Baden je v popolni pomladni krašoti, kakor vsa znamenja kažejo, bo imelo sijajno sezono.

— Za srce, ledvice, kamne, jetra, želodec, notranje žile in čiščenje krvi je vendar najboljša naša Radenska slatina. Zahtevajte vedno in izrecno le Radensko slatino.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

Jesenice

Na Jesenicah se snuje krajevna protituberkulozna liga, kakor jo imajo že po mnogih drugih krajih ter mestih in je za naš kraj prav posebno važna. Vabljeni so, da se včlanijo vsi sloji, vsa društva, organizacije itd. Članarina znaša na leto 12 Din. Protituberkulozni dispanzer pa že imamo od februarja in vsako soboto pride z Golnika specialist g. dr. Tomaž Furlan.

Prvo nedeljo v maju se bo vršil po jesenskih ulicah tradicionalni vsakoletni stafetni tek, katerega priredi ASK Gorjence, na razdaljo 2860 m. Vabljeni so vsi športni klubi, da postavijo svoja moštva.

Narcise že cveto in v šopih jih nosijo zaenkrat samo še s Playškega Rovta, na Kopačarjevi strani jih še ni. Se pred kratkim so po teh travnikih drveli smučarji, zdaj pa so že zopet beli in sicer najlepši rož, ključavnic, kakor jim pravimo tukaj. Priporočamo pa izletnikom, naj ne delajo škode s tem, da gazijo travnike, saj je rož v izobilju tudi kraj poti. Tudi turisti ne vse dovoljujejo, kakor si morda nekateri domišljujejo.

vabilo z opojnim glasom siren. Dobre učiteljice-redovnice so za vhod v življenje prižgale vse lučke na lestenicah v naših svetiliščih. Ti, Cirila, si se ločila od nas kot pesem v preklepujočem duhu, Cirila, ti sončni otrok našega razreda! Kako kmalu se je Tvoja pesem spreminila v otočen molov napev! Mahnilo smo na življenjska pota, vsaka na svojo stran. Ena edina — pokojna sestra Simona — je ubrala in se povzpela brez ovinkov naravnost po hribu navzgor in doslegla v odgovori najvišjo šer, druge so zavile okrog hriba desno in levo, nekaj nemirnim dušam pa so se odprile globine življenja, tvegajoč smo se spustile v njegov labirint. Počasi so jele ugašati lučka za lučko — ugašale smo jih neprevidezno same, ugašali drugi. Cirila, Tebi je držala Ariadino nit Tvoja mamica in nisi je izpuštila. Ob njej si iz labirinta vedno znova in znova trudna prihajala na materino srce, ki Ti je ostalo po zrušenju vseh vezí edina svetla lučka v temni noči, edini najsvetejši hram ljubezni, nesebične in čiste. Tu, na materinem sru, skrita in čudno zaštrla, si po mnogih bojih in prevarah še enkrat zalila sladke melodije Gospodove piščali, kakor jih je igral zate takrat, ko je še stal na rožnatem robu Tvojeja jutranjega neba. Vdano si vrgla kupo življenja ob neumljene stene svoje nove poti in segla po posvečeni čisti, polni grenkega napa, ki pa je vir veselice in življenja... Sla si skozi ogenj — vse, kar je bilo vnmiljivega, je zgorelo v pepel, kar je ostalo, je nesmrtno. Posvetila si se ob vnožju Njega, ki je sprejel ves naš dolg v globine Svoje lastne bolečine.

Cirila, počivaj mirno! Vse one tovarišice, ki smo Te res poznale in razumele in ki smo, kakor Ti, v svojem življenju utegnile sezidati od cerkve samo kor, kjer mora duša skrito opravljati svojo vsakdanjo službo, smo Ti za nekaj hvaležne pozevestno si nam pokazala sudari, s katerim odeje se lahko povzpnejo prav k nogam križane Ljubezni. Od bleščočih zidov Magdalene do Golgot-skih višin...

Članstvu

Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani

Dane, v petek, dne 27. aprila 1934 ob 7 zvečer bo v prostorih Trgovskega doma v Ljubljani občni zbor »Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani. Na dnevnem redu so tudi volitve odbora in nadzornika.

Podpisani organizaciji slovenskih krščanskih nameščenov sta se sporazumeli, da pri teh volitvah nastopita skupno in sta v ta namen sestavili enotno kandidatsko listo.

Pozivamo vse naše članstvo, kakor tudi vse nameščenice in nameščenke, ki jim je pri srcu pravi trgovski bolniškega in podpornega društva v Ljubljani in ki žele posteno in nepristransko upravo te važne nameščenice institucije, da se obnega zbora gotovo in zanesljivo udeležijo in glasujejo za to kandidatsko listo.

Opozarjamo, da imajo glasovalno pravico na obnem zboru samo člani tako zvanega zavarovanja. Po § 13. pravil trg. boln. in podp. društva pa ta pravica ugasne, ako je član v zaostanku za mesečnim prispevkom za tri mesece oziroma za letno članarino za dve leti. Članstvu se priporoča, da prinese s seboj odlok, s katerim so bili sprejeti v višje zavarovanje. Če tega nimajo, pa kakršnokoli legitimacijo.

Koristi vsega pri tem društvu zavarovanega članstva zahtevajo, da vsi pridemo na občni zbor in glasujemo za enotno kandidatsko listo vseh krščanskih nameščenov, organiziranih v Društvu združenih zasebnih in trgovskih nameščenov Slovenije in v Strokovni zvezi privatnih in trgovskih nameščenov Jugoslavije.

Naj ne bo nikogar, ki bi opustil to svojo važno dolžnost! Gre za to, da bomo tudi mi odločili pri upravi tega zavarovanja. Vsak naj na to opozori tudi svoje prijatelje, da se obnega zbora gotovo udeleže.

V Ljubljani, dne 26. aprila 1934.

Društvo
združenih zasebnih in trgovskih nameščenov
Slovenije.
Strokovna zveza
privatnih in trgovskih nameščenov
Jugoslavije.

Celje

»Poročila sta se g. Mastnak Ivan, trg. pomočnik, in gđc. Mesarič Angela, tkalka, oba iz Gaberja. Cestitamo!

»Umrli je v celjski bolnišnici Zagar Anton, 49-letni delavec iz Zagorja. N. v. m. p.!

»Izrabljanje delavne sile. Vsak dan slišimo pritožbe, koliko mladih in dela zmožnih fantov in mož hodi od hiše do hiše in prosi podpore. V obeh navadnih zemljanov so to čisto navadni »delomrznici«, kateri raje prosjačijo, kakor bi pa prišli za kako delo, ker se tako baje lažje in lepše živi. Mi smo pa v tem oziru nekoliko drugačnega mnenja. Večkrat smo že brali, kako nekateri delodajalci, izrabljajoč današnjo veliko brezposelnost in revščino, znižujejo plače. Tako nam je prišlo na uho, da je neki celjski gospod hotel plačati delavcu tako malenkostno delno, da nas je sram povedati. In s tem malenkostnim zaslužkom naj bi mož, ki je poročen, dal še kaj proč za svojo družino. Dokler se bo na ta način postopalo z delavci, toliko časa mislimo, da bomo še vedno imeli na hrbtu dovolj takih mladih moči, ki bodo rajše prosjačili, kakor pa delali za nesramno nizke plače.

»Otročiček se ponesrečil. Podlesnik Julija, eno leto stara hčerka posestnika iz Slivna pri Radetah, je 25. t. m. padla doma s stola in si zlomila desno nogo.

»Prvi aranžerski tečaj v Celju. Pripravljeni odbor Društva za dekoracijo in reklamo v Celju priredi začetkom meseca maja praktični tečaj za dekoriranje izloženih oken. Tečaj bo trajal 10 večerov in se z vpisom obveže vsak obiskovalec, da bo obiskoval tečaj do konca. Poučevalo se bo vse, kar pride pri aranžiranju v postev. Prijave sprejemata g. R. Blechinger, aranžer tvrdke Rakusch in g. Slavko Višnar, tv. Hladin v Celju.

Trbovlje

Vabilo k žalni sv. maši za žrtve kakanjske nesreče. Strašna rudniška katastrofa v Kaknju v Bosni je globoko v srce zadela vse svet, zlasti pa je z žalostjo in grozo pretresla nas, ki smo ubogim žrtvam in njih hudo prizadetim svojem sorodni po rudarskem poklicu. Vsi čutimo globoko bol, ki leži danes nad kakanjskim revirjem in v duhu gledamo grozovito moč podzemskih jamskih sil in njih strašno razdejaje. Pomoči druge ne znamo in ne znamo, zato bomo molili, naj bo Bog usmiljen sodnik ubogim delavcem, ki so tako naglo in nenadoma morali stopiti pred Njega, in naj tolaži njih svojo v bridki in nenadomestljivi izgubi. Župni urad vabi zato vso trboveljsko župnijo k žalni sv. maši in po maši mrtvaškim molitvam za ponesrečene rudarje v Kaknju, ki bo prihodnje nedeljo, dne 29. t. m. ob pol 11 v župni cerkvi v Trbovljah.

Tržič

Šahovsko prvenstvo mesta Tržič za leto 1934. Zaključeno so prijave tega turnirja, ki se prične dne 27. aprila t. l. ob 20 v prostorih hotela »Ljubel«. Pravila tega turnirja preime vsak igralec osebno. Za turnir vlada veliko zanimanje. Sodelujejo znani tržiški šahisti gg. Baltazar Vilko, Dacar, Jankovce Leon, Sajovic Janko, Sajovic Jože, Seljak Anton, Seme Joža, Stalcar Joža, Stričil Ciril in Stale Ludvik. Izuzemaj g. Baltazaria in Jankovca so vsi sodelovali v turnirju leta 1932-33 in bo vsled tega boj za točke precej težaven. posebno še radi tega, ker se igralci po igranju med seboj dobro poznajo. Zmagovalec tega turnirja postane prvak mesta Tržič za leto 1934 in prejme častno darilo.

Brežice

Društvo »Rdečega križa« v Zakutu bo kot zaključek letošnjega sporeda priredilo »Materinski dan«, na katerega že sedaj opozarjamo in vabimo vse občane. Igralci otroci bodo reševali težavno nalogo, prikazati trpečo in ljubčo slovensko mater, in upamo, po pripravah sodeč, da bodo otroci častno in prikupno rešili svoje ljubke vloge ter tako še povzdignili veličastnost praznika, ki ga vsaka mati zasluži. Proslava, združena s cvetličnim dnevom, je določena za 6. maja. Dopoldne bodo naše gospe in njih pomladkari prodajali cvetlice in nabirali prispevke za »Rdeči križ«, popoldne pa bo v Gasilnem domu slavnostna prireditev z izbranim sporedom.

Privoščite si čašo zdravja!

Roko na srce!

pa povejte odkrito, ali ni res nebeško dobra naša

rogaška slatina,

pa bodisi da jo pijete samo, z vinom ali s sadnim sokom!

Rogaška slatina

je užitek in zdravilo obenem.

Nikdar ni bolan, kdor jo pije vsaki dan!

Koledar

Petek, 27. aprila: Zita, devica; Peter Kanizij; Hozana.

Osebnosti

— Proforski izpit na vseučilišču v Zagrebu sta napravili ge. Jožica Tomšič iz Maribora in Katja Rihar, knjižničarka kraljev. banske uprave v Ljubljani. Cestitamo!

— Diplomirani so bili včeraj na ljubljanski tehniki za inženjerje iz kulturno-geodetske stroke g. Milan Kovačič iz Maribora z odličnim uspehom; g. Joža Brus iz Prevalj; g. Matija Horvat iz Murske Sobote pa je položil geometrijski izpit. Cestitamo!

Ostale vesti

— Za velike zasluge, ki si jih je pridobil blagopokojni odvetnik in prvi predsednik deželne vlade za Slovenijo g. dr. Janko Brejce zlasti na narodnem polju, je odločil ban dravske banovine g. dr. Marušič, da bo krija pogrebne stroške banska uprava.

— Pazite, kakšne naslove dajete inozemcem za pisma! Avala piše: V zadnjem času se množe pritožbe, da se pisma, na katerih naslov ni označen z našimi nacionalnimi krajevnimi imeni, pošiljalcem vračajo kot nedostavljiva. Ugotovljeno je, da je vzrok temu vprašanju nepoznavanje tujih imen pri mlajših poštnih nameščenih odnosno pri nameščenih, ki so poprej služili v krajih, kjer ta imena v tujem jeziku sploh niso bila znana. Prav tako je ugotovljeno, da so takšnega vračanja mnogo krivi tudi naši državljani sami, ker svojim dopisnikom v inozemstvo označujejo v naslovu ime kraja, ki ni v skladu z uradnim imenom. Nekaterje trdijo celo celo same natisniti na ovitkih svoje naslove v tujem jeziku ali pa v tujem jeziku na prvem mestu; neredko se tudi vidi, da je zraven označbe kraja v našem jeziku še njegovo ime v tujem jeziku. Takšno ravnanje ni samo škodljivo za naše narodne interese, temveč tudi za interese strank samih ter se jim zaradi tega pisni ne morejo dostaviti. Zato je potrebno — to pa nalaga tudi državljanska dolžnost — da naši državljani v naslovih, ki jih dajo svojim dopisnikom v inozemstvo, označijo naše kraje samo z našimi imeni in da se ognejo označevanja krajev v tujem jeziku. Prav tako pa naj tudi ne pišejo poleg našega nacionalnega imena še tuje ime, ker se iz tega poraja napačni sklep, da so naše nacionalna imena novejšega datuma in zato neznana.

— V državno bolnišnico za duševne bolezni v Novem Celju se sprejemajo direktno bolniki obojega spola s predhodno prošnjo na upravo za sprejem na podlagi priloženega zdravniškega spričevala običajnega ali posebnega formata, na kar se opozarjajo gg. banovinski in praktični zdravniki.

— Kuplino: Planinski vestnik, letnik 1933. Ponudite »Jugoslovanska knjigarnica« v Ljubljani.

— Aretirana morilca nadzornika državnega posestva Belje. Pred dobrim tednom smo poročali, da je bil na neki pristavi pri Belem Mana-

Buenos Aires - mesto brez drevja

Arborolobija mestnih očetov - Zlat nauk morda tudi za nas?

Ob vročih pasjih dneh postane Buenos Aires kakor ogromna zakurjena peč. Kar je lahko razložljivo: 12 do 13 ur na dan meče žgoče sonce svoje žarke na ogromno morje hiš brez drevoreda. Čeprav se ponaša Buenos Aires tudi z lepimi in velikimi gaji in parki, vendar na primer od Retira pa tja do Puente Barracas ni nikakega drevja izven nasada od Avenidi de Mayo!

Mornar, ki se je pred kratkim vrnil iz Rio de Janeiro, mi je pravil, da je tam vse prijetnejše, zračnejše, bolj sveže, čeprav bi moralo biti po zemljepisni legi prav nasprotno. Toda Rio de Janeiro, ki je bil še pred dvajsetimi leti strah tujcev, je danes kakor en sam perivoj. Po vseh ulicah se blišči zeleno drevje, ki blaži vročino in posebno senči pešce.

Tudi nekatera argentinska mesta so zavita v lepo prijetno zelenje. Spominjam se samo Mar del Plate, ki ne pozna ulice brez drevoreda. Ob veliki vročini lahko prehodiš vse mesto, ne da bi stopil na sonce in ne da bi se spotil. Kaj šele mesto Mendoza! Tam imate po vseh ulicah vzdolž pločnikov po kaka dva metra široke kanale z mostički na ogleh kvader, in noč in dan žubori po teh kanalih iz večnosnežnih Kordiljer prihajajoča in osvežujoča voda.

Plantad arboles — Sadite drevesa! Ta klic bi morali Argentinci še bolj in povsod upoštevati.

Kako boli oko neizmerni argentinski kamp (polje) brez drevov! Uboga žival, ki se po kampu pase in najtežje plačuje to zanikrnost. Ni vam treba dalje ko dvajset ali trideset kilometrov iz Buenos Airesa, pa boste našli vsakih par kilometrov ob sami cesti po kakega crknjenega konja ali go-

ved. žrtve žeje in vročine. Instinktivno prihajajo trpeče živali h cesti, po kateri se vozijo ljudje, od katerih pričakujejo pomoči. Dostikrat se pa morajo ustaviti daleč stran od ceste ob bodeči žici, s katero je ograjen ves argentinski kamp. Argentinski kamp bi rabil vsaj petdeset milijonov dreves, tako so preračunali, pa bi se njegovo oblike nekoliko spremenilo.

Ali se spominjate državnih cest v stari domovini? Vse so obrobene z drevjem, najraje s sadnim drevjem, hruškami in jablanami, ki dejo dobro očem, pljučam in želodcu.

Po drevju argentinske metropole pa poje zadnje čase sekira, da bi se človek zjokal. Ulica Corrientes je bila pred kratkim razširjena od Callao do Rio de Janeiro. In so zapele sekire in podrlje vse senčate platane. Tudi ulica Cabildo, resnični ponos okraja Belgrano je bila zadnje čase razširjena in je bilo visoko staro drevje uničeno. Pred glavnim vhom na pokopališče Chacarito so asfaltirali ulico Federico Lacroze, zaradi česar so morale dati svoje glave ponosne platane v vsej okolici. Buenosajreških mestnih očetov se je lotila prava arborolobija! Namesto drevja in sence smo dobili prah in smeti in smrad po nafli. In to pohlevno buenosajreško ljudstvo se nič ne zgane in ne zakliče kakor svojčas Rimljani: Quousque tandem Catilina abutere pacientia nostra — kako dolgo boste zlorabljali našo potrpežljivost, vi mestni očetje. (Dalibor, Naše duhovno življenje — Buenos Aires.)

Zlat nauk morda tudi za nas? Res pa je tudi, da je pri nas — vsaj v Ljubljani — sonca še premalo, a zato preveč vlage.

Rak pri ženskah ozdravljiv

Dr. Weibel, vseučilišni profesor in ginekolog, je na Dunaju predaval o ozdravljivosti raka pri ženskah. Predavatelj je natančno razložil različne znake te nevarne bolezni. V veliko veselje navzočih, med katerimi je bilo posebno mnogo žensk, je ugotovil, da je rak pri ženskah bolj ozdravljiv kakor nekateri domnevajo. Po njegovem mnenju je verjetnost, da operacija raka na maternici uspe, 100 odst.; pri »collum« pa 70 odst. O pravem ozdravljenju je mogoče govoriti šele po 5 letih. V tem času se namreč bolezen lahko zopet pojavi. Pri 90 odst. operacij raka na maternici se rak ne ponovi. Že po prvem letu je verjetnost, da zopet nastopi obolenje, samo 25 odst. Dr. Weibel je izrazil mnenje, da je obsevanje z radijem uspešnejše, kakor obsevanje z Röntgenovimi žarki.

Kdo bi si mislil, da je to John Dillinger, »javnih sovražnik Amerike št. 1«, o katerem smo poročali, da je zopet ušel redarjem in na begu ubil štiri stražnike?

Postaja 100 KW na Slovaškem!

Vodja slovaške ljudske stranke Hlinka je interperiral poštnega ministra dr. Franke, kako namerava reorganizirati radijske postaje na Slovaškem. Minister dr. Franke je odgovoril, da se je češkoslovaški vladi posrečilo izposlovati dovoljenje za novo postajo, ki bo oddajala na valu 765 m, to bo sedma češkoslovaška postaja. Na kongresu v Lucernu so predstavniki drugih držav ugodili tej zahtevi pod pogojem, da Slovaška postavi anteno od vzhoda proti zapadu, da ne bo motila radio-telegrafskih oddaj v zapadnih državah. Ta val je zelo ugoden za gorato in gozdno ozemlje, kakor je prav na Češkoslovaškem; krajši val bi ne bil pripraven, ker se kratkomagnetični valovi v gozdnatih krajih porazgube. Poleg tega bo Češkoslovaška poskrbela, da se vse češkoslovaške postaje reorganizirajo. To velja v prvi vrsti za slovaško postajo, ki oddaja z manjšo energijo. Reorganizacija na Slovaškem se bo izvršila v štirih do- bah: predvsem bodo okrepi postajo v Košicah, ki bo poslej oddajala z 12 KW in ne z 10 KW. Nadalje bodo postavili novo postajo sredi Slovaške, ki bo oddajala s 765 m. Materijal za to postajo je bil že naročen. Preuredili bodo postajo v Bratislavi in jo dvignili na 100 KW. Postajo morajo prenesti kakih 70 do 80 km iz Bratislave, da bo bolje oddajala. Postavili jo bodo severovzhodno od Bratislave. Končno bodo okrepi postajo v Košicah in sicer do 60 KW ter jo prenesli 50 km na kraj severovzhodno od Košic. Reorganizacija slovaških postaj se mora izvršiti tako, da bo tudi prebivalec najskritejše gorske vasi lahko poslušal radio tudi s preprostimi aparati.

Čul sem, da ste dober muzik, gospod profesor.

Da, da, toda ne brigajte se za to; igrajte kar dalje.

Prizor iz Kaknja. Rudarji nesejo svojega tovariša, ki ga je udušilo v rudniku, na pokopališče.

Zdravnik in advokat - misijonarja

Nekaj dni pred božičem lanskega leta je bil posvečen za duhovnika dr. med. Patricij Donoghue iz stare angleško indijske družine v mestu Rangoon v angleški Birmi. Med vojno se je udeleževal kot vojaški zdravnik pri indijskih četah v Mezopotamiji in v Franciji. Po vojni se je kot zdravnik postavil v službo irskih misijonarjev sv. Kolumba in je pet let opravljal zdravniško službo v korist misijonom, dokler ni vstopil v bogoslovje v mestu Petang. Odlično znanje hindustanskega, birmanskega in kitajskega jezika mu bo prav gotovo omogočalo uspešno apostolsko delo med jezikovno zelo pestrim pre-

bivalstvom mesta Rangoon in vse južne Birmanije.

Iz Kitajske nam prav tako sporočajo, da je prispel v mesto Jungčev novi frančiškanski misijonar dr. iur. p. Jožef Meraviglija, ki je bil dobro poznan v južni Tirolski in v Tridentu, kjer je imel zelo obiskano advokatsko pisarno. Ta novi misijonar in še en drug njegov tovariš, ki sta prišla v ta misijon, bosta vsaj malo dopolnila velike izgube, ki jih je povzročila smrt v zadnjih dveh letih. V tem času je zgubil misijon štiri frančiškane, med njimi provikarja p. Stimpfla, ki so ga pred enim letom umorili roparji.

Da, vi žega ne veste!

Ali vam je znano, da so na Kitajskem prej izdelovali pivo kakor vino?

Ali vam je znano, da pozna človeštvo razmeroma prav malo časa kruha? Ze tisoč let prej so poznali kašo.

Ali vam je znano, da niso stari narodi pri konzerviranju mesa rabili soli, temveč med?

Ali vam je znano, da je najstarejša juha krušna in da so nekdanj splošno bili prepričani, da odlomljen kruh bolj tekne kakor zrezan?

Ali vam je znano, da so stari Perzijci prav poredko uporabljali maslo in so belili samo z oljem, ker so smatrali maslo za »mlečno olje«?

Ali vam je znano, da so že za časa Homerja poznali neke vrste krvavo klobaso, saj v 18. spevu Odiseje Homer opeva kozje želodce, napolnjene s krvjo in mastjo?

Prepozno spoznanje

Vseučiliški profesor dr. N. Nekama je izjavil, da je madjarski jezik nepopolen, da ne ustreza zahtevam moderne znanosti in da je nerazvitost tega jezika večji udarec za Madjare kakor poraz pri Mohaču. (Pri bitki so Madjari zgubili neodvisnost za dolgo časa in so prišli pod Turke. Pr. ur.) Učenjak Pukanszky piše v reviji »Magyar Szemle«, da so Madjari pred vojno popolnoma zanemarili proučevanje zgodovine in literature nemadjarskih narodov pod Madjarsko. Danes so jih sosedni narodi že davno prehiteli. Madjarski zgodovinarji Szekfü, Lukinich in Fr. Eckhart opozarjajo, da so madjarski zgodovinarji splošno silno omejenega obzorja in da premalo proučujejo slovanske jezike in kulture. Madjarski šovinizem je bil kriv, da so danes Češkoslovaška, Jugoslavija in Romunija že davno prekosile madjarske zgodovinske vede, etnografijo, arheologijo, antropologijo in tudi lingvistiko. Vsega tega je krivo dejstvo, da se Madjari niso učili slovanskih jezikov.

Japonec Koite je znižal rekord Francoza Cartoneta v prenem plavanju na 200 m za 3,4 sekunde s tem, da je dosegel 2:39,2.

»Morje ni jih pokopalo, tega kriv je tuji meč!« Ne pozabite tega, ko je pred vami »Jadranski teden«!

Novo mesto Prokopjevsk

Južno od Novosibirska se v okraju Prokopjevskih rudnikov gradi novo mesto, ki se bo nazivalo Prokopjevsk. Kako mesto napreduje, kaže naslednje številke: l. 1917 je na tem kraju stala vas z 200 prebivalci, leta 1921 je bilo že v njej 2000 prebivalcev, leta 1932 je iz vasi nastalo že mestice s 30.000 prebivalcev. Danes ima Prokopjevsk že — 100.000 ljudi. Zgradili so že vodovod, kinematografsko dvorano; ulice tlakujejo in gradijo mestni dom. V najkrajšem času bodo postavili novo bolnišnico in rudarski zavod.

»Pravda« zopet dovoljena

Komunistična »Pravda«, ki izhaja v Moskvu, je bila v Nemčiji dolgo prepovedana. Te dni je Hitler ukinil prepoved in »Pravdo« zopet prosto prodajajo po Berlinu. Med Berlinom in Moskvu se torej zopet kaj kuha?

Ta teden sem te že šestič kaznoval! Oa, hvalabogu, da je jutri nedelja.

Francoški zunanji minister pri maršalu Pilsudskem, predsedniku poljske republike.

Katoliški znaki prepovedani

Policijsko upravnništvo v Monakovem je prepovedalo nošnjo kakršnekoli obleke ali znaka, ki bi dokazoval, da je nosilec član katerekoli katoliške mladinske ali moške organizacije. Kdor se proti tej prepovedi pregreši, bo kaznovan z ječo.

Pasje srce operiral

Profesor dr. Cornish, ki predava na vseučilišču v San Franciscu, dela že dolgo časa poskuse operacije srea. Za to potrebuje pse. Zdaj poročajo iz San Franciscu, da se je profesorju posrečilo oživiti psa, ki je bil zastrupljen s plinom štiri minute poprej; srce mu je namreč nehalo biti natančno štiri minute popreje. Dr. Cornish je vbrizgnil živali v srce adrenalin, hiperin in pasjo kri. Dve minuti nato je pričelo srce zopet biti in pes je oživel. Zdaj se veseli življenja.

ŠTEVILKA 13

Na Francoskem je zdaj naprodaj serija 1934 francoske narodne loterije. V petek, 13. aprila je bilo razprodanih ogromno število srečk...

* * *

Pri Plznju je padel v ribnik 5-letni Karrel Kee. 9-letni deček Oton Hlad je skočil za njim in ga po hudem boju z vodo, rešil.

Italijanski podtajnik v zunanjem ministrstvu g. Su- vich (na levi) in italijanski poslanik v Londonu Grandi. Su- vich je obiskal London, da bi se tam z MacDonaldom in predsednikom razorožitvene konference razgovoril o razorožitvi.

Gospodarstvo

Načrt za obravnavo prometnih vprašanj

Relativni uspeh prve ruske »prijatelje« ob času, ko ostala Evropa težko čuti posledice neizravnane oženosti med svojo produkcijsko in konsumno močjo, oziroma potrebo, je pripomogel k mednarodni popularizaciji gesla: načrtno gospodarstvo!

Od strukture in tradicije gospodarstva je zavista v raznih deželah velikost vpliva, ki naj bi v tesnejšem ali širšem okviru načrta ostala prepustna individualni iniciativi in zamisli. Od tod tudi različne razlike v pomenu termina »načrtno gospodarstvo« v raznih delih Evrope in ostalega sveta.

Kakršenkoli pa je nazor o potrebi, intenziteti in načinu kako naj država posega v ureditev gospodarstva, vedno je v veliki meri odvisna od razmer, ki jih vidi in čuti. Dolga leta je bilo naše geslo in princip: neposredni materialni dobiček, ter v kulturni komponenti javnega življenja: čim eklatantnejši efekt. Danes, ko iščemo novih smeri, pogrešamo one opore, ki bi nam jo sedaj dajali rezultati tistega duševnega dela, ki je bilo v dobi konjunktura, kot »nerentabilno« zamenljivo.

Prav glede teh objektivnih premis, na katerih mora sloneti vsak načrt o urejanju gospodarstva, tavamo v naši državi še v velikih nejasnostih. Dolga leta je bilo naše geslo in princip: neposredni materialni dobiček, ter v kulturni komponenti javnega življenja: čim eklatantnejši efekt. Danes, ko iščemo novih smeri, pogrešamo one opore, ki bi nam jo sedaj dajali rezultati tistega duševnega dela, ki je bilo v dobi konjunktura, kot »nerentabilno« zamenljivo.

Zanimivo je, kako vztrajamo še danes v »mentaliteti paljativov« pri reševanju naših težjih problemov. To kaže, da omenim en sam vzgled, na primer splošno utemeljevanje upravičenosti javnih del z vladajočo brezposelnostjo. Redoma se stvarna potreba in časovna nujnost javnih del kratko absolutno v nekaj pavšalnimi in nedokazanimi trditvami, za njih koristi pa se navaja procentualna udeležba medse ročnega delavstva pri skupnih izdatkih. Pozablja se, da je vsako javno delo, bodisi to na polju energetskega gospodarstva, bodisi pri napravah za racionalnejšo izrabo tal, bodisi za zgradbe komunikacij, le drag gospodarski instrument, katerega si smemo ustvariti pod pogojem jasno dokazane komercialne, ali nujne javnogospodarske koristi ter zaguarane popolne izrabe.

Sele po nedvoumno ugotovljeni gospodarski nujnosti posameznega javnega dela bi smeli dalje iskati v okviru eksekucijskega, to je investicijskega načrta, one tehniške metode, ki ne uspešijo zgradbe le za v gospodarskem načrtu dodeljeno ji vlogo, temveč skrbijo tudi, da se njeno ustvarjanje samo izvrši na način, ki najbolj omili depresijske pojave časa in okolja.

Vsi, žal, vemo, da pri nas ni bilo do sedaj niti poskusa take smotrene organizacije del, ker je oblastem ne le manjkala substrat, temveč tudi smisel in volja po njej.

Naša zunanja trgovina

Sezijsko povečanje prometa

Pravkar objavljeni podatki o naši zunanji trgovini v mesecu maju t. l. kažejo veliko povečanje prometa v naši zunanji trgovini, kar je v veliki meri sezonskega značaja.

Uvoz je znašal v maju 75.234 ton v vrednosti 325.2 milij. (februarja 1934 232.9, marca 1934 pa 246.9 milij. Din). Istočasno pa je znašal naš izvoz 304.436 ton v vrednosti 333.2 milij. Din (februarja 1934 269.0, marca 1934 255.8 milij. Din). — Naša zunanja trgovina je bila torej aktivna za 8.0 milij., v februarju 37.0 milij. Din.

Primerjava uvoza z lanskim letom kaže, da je v maju letos po količini narasel za 31, po vrednosti pa za 31,7%, izvoz pa je narasel po teži za 43,2%, po vrednosti pa za 30,24%.

Gibanje naše zunanje trgovine je bilo letos in lani sledeče (vse v milij. Din):

	Uvoz		Izvoz	
	1934	1933	1934	1933
januar	259.7	172.2	232.7	232.2
februar	232.9	180.0	269.9	224.5
marec	325.2	246.9	333.2	255.8
I. četrtletje	817.8	599.1	835.8	712.5

Dočim je bila v prvih treh mesecih lani naša zunanja trgovina pasivna za 113.4 milij. Din, se je letos pasivnost izpremenila v aktivnost, ki je dosegla v prvih treh mesecih vsoto 18.0 milij. Din, kar pomeni prilično uravnoteženje naše zunanje trgovinske bilance.

Izvozniki orehovine v Italijo opozarjamo, da morajo priložiti pošiljkam izvožno spričevalo Zbornice TOI, ker ital. carinarnice spričeval, izstavljenih od občin, za to vrsto lesa ne priznajo.

Belgrad, 26. aprila. AA. Na prošnjo državne hipotekarne banke glede prvenstva njenih terjatev iz kupnine od prodaje njenih zastav, je davčni oddelek finančnega ministrstva poslal davčnim oblastvom tole pojasnilo:

Na podlagi določb čl. 48 zakona o ureditvi državne hipotekarne banke, se sme pred poravnanjem terjatev banke iz zastavljene imetje izterjati davek samo za leto dni in samo toliko, kolikor pride na dotično imetje. To velja tudi tedaj, kadar kupi državna hipotekarna banka na javni dražbi zastavljeno imetje. Samo v tistih primerih je banka dolžna plačati davek za tri leta iz zastavljene in kupljene imetje, kadar in za kolikor presega pri dražbi dotičnega imetje zdražena cena višino njenih terjatev.

Borza

Denar

Dne 26. aprila.

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, Pariza in Praga, uvrstili so se Berlin, London, New York in Trst, popustila sta se Amsterdam in Bruselj.

V zasebnem kliringu je danes avstrijski šiling nekoliko popustil: v Ljubljani 9.35—9.45, v Zagrebu 9.47 in v Belgradu 9.45. — Grški boni v Zagrebu 33.25 blago, v Belgradu 32 blago. — Španska perzeta v Ljubljani 6.40 den., Zagreb 6.15 den. in Belgrad 6.70 bl. — Angleski funt: Ljubljana 253 den., Zagreb 254.25 zaklj. in Belgrad 254—254.50.

Ljubljana. Amsterdam 2315.96—2327.32, Berlin 1340.14—1350.94, Bruselj 800.02—803.96, London 174.86—176.46, Curih 1108.35—1113.85, New York 3380.50—3408.76, Pariz 225.88—227, Praga 142.17 do 143.03, Trst 291.01—293.41.

Curih. Pariz 20.38, London 15.80, New York 307.50, Bruselj 72.175, Milan 26.28, Madrid 42.225, Amsterdam 208.95, Berlin 121.20, Dunaj 73.28 (priv.)

Pregled splošno gospodarskega pomena inženjskih del pri nas kaže nedvomno na prvem mestu važnost komunikacijskih zgradb. To njihovo dominantno stališče je utemeljeno v dejstvu samem, da je cena vsakega produkta na trgu, in to zlasti za snovi vsakdanjih življenjskih potrebščin, odvisna v veliki meri od transportnih stroškov med mestoma proizvodnje in potrošnje. Ker pa se s ceno izpremiha vsaj absolutna množina in območje slednje, je iz teh primitivnih odnosov razvidna važnost prometnega instrumentarija: železnice, ceste, kanalov in morske plovbe.

Transportna sredstva, kot enoten organizem, morajo torej delovati na sistematičnem zniževanju transportne cene, ker s tem redoma ne pridobivajo le na množini tovarov, temveč predvsem pospešujejo in olajšujejo izmenjavo dobrin. Zgodovina tarifne politike velikih evropskih železnih omrežij pred vojno je vzgled takega sistematičnega koordiniranja javne in podjetniške koristi.

Z ozirom na velike vsote kapitala, potrebne za investicije v katerikoli tip komunikacij, mora javno gospodarstvo poznati točno razmerje med koristjo pospešenega prometa ter bremenom, ki si jih je z novimi zgradbami ali pregradbami naložilo. Mera maksimalne koristi je tudi oni kriterij, ki omejuje transportne cene navzdol ter stavi mejje racionalni medsebojni konkurenci.

Določitev maksimalne koristi je vezana na vrsto tehniško gospodarskih preiskav, ki odločajo o časovni in krajevni uporabljivosti posameznih prometnih sredstev za reševanje po gospodarskem načrtu določene naloge. Prav te osnove pa so, kot že omenjeno, pri nas še nedognane.

Danes, ko si tudi v naši državi upamo govoriti o gospodarskih načrtih, je važno, da se zavedamo vsega ogromnega dela in zopet dela v predpripravi, ako hočemo, da ne ostane beseda le volit odmev resnega truda drugod. V eminentnem interesu posameznih banovin je, da si z jasno definicijo svojih realnih regionalnih interesov omogočijo uspešno uveljavljanje svojih zahtev pri sestavljanju državnega investicijskega in gospodarskega programa.

Dasi kaže naša za nivoju takih prizadevanj najpogostejša institucija še popolno pasivnost, prihaja sedaj z druge strani do širše zasnovane akcije, da se osnuje organizem, kateremu bi bilo poverjeno zgoraj skicirano strokovno delo za sevrni del naše države. Iluzorno bi bilo pričakovati kakih »eklatantnih rezultatov v modernem tempu« od preiskav, ki zahtevajo še izgradbe za naše razmere specielnih metod. Ako pa hočemo, da dosežemo sploh kak uspeh trajne in objektivne vrednosti, mora biti vse delovanje znanstveno metodno, strokovno sistematično organizirano in — vsaj vsmo, kako je pri nas — zaščiten pred vsakim usmerjanjem stališča subjektivnih interesov posameznikov ali grup.

Priv. doc. dr. ing. C. Nagode.

Olimpijsko zborovanje v Atenah

Mednarodni olimpijski komite ima meseca maja v Atenah svoje 51. olimpijsko zasedanje. Pred tem pa ima eksekutiva v Bruslju posvetovalje, ki ga je sklical za 6. maj predsednik grof Boillet-Latour. Istočasno se vsi tudi seja vseh predsednikov mednarodnih sportnih zvez, ki bodo predelavale v glavnem program olimpijskih iger. Tudi posebni odbor za amatersko vprašanje bo zasedal tedaj v Bruslju.

V Grčiji pa bo imel svoje posvetovalje mednarodni olimpijski komite. Temu zasedanju bodo dali poseben sijaj, ker obhajamo 40-letnico obstoja modernih olimpijskih iger. Grški olimpijski odbor je vse pripravil, da bo to zborovanje kar največkrat izpadlo. Na te slavnosti je povabljen tudi častni predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja baron Pierre de Coubertin.

Slavnosti trajajo osem dni. Helenski olimpijski komite, kateremu je dala grška vlada en milijon drahem kredita na razpolago, ima polne roke dela. K uspehu bo mnogo pripomoglo grško časopisje in narod, ki bo vse napravil, da bo uspeh zasiguran.

Slavnosti prično 15. maja v narodnem gledališču z oficijelno otvoritvijo olimpijskega kongresa. Potem sledijo redne seje komiteja v dvorani helenske akademije. V programu je predvidena tudi avdijenca pri predsedniku republike, obisk raznih muzejev in drugih zanimivih krajev in razne slavnosti.

V stadionu bodo izvedli antični petboji, pri katerem bodo sodelujoči atleti oblečeni na poseben način in tudi sodniki bodo nosili klasične plašče. Tudi olimpijska bakljada je v programu. Zastave 42 sodelujočih narodov bodo plapolale na vrhu stadiona in po mimohodu atletov bo zapel zbor tristo pevcev olimpijsko himno.

Svečanosti na Akropoli bodo ob solnčnem zahodu. Po ceremonijah bodo mlada dekleta ovile zastave 42 sodelujočih narodov z venci. Na razvalinah Olimpije, kjer so imeli stari Grki svoje olimpijske igre, pa se bo vršila dirka z vprego po starem načinu, kateri bodo prisostvovali udeleženci vseh narodov.

Ob tej priliki bo odkrita tudi spominska plošča, na kateri bodo vklesana imena vseh mest, kjer so se vršile moderne olimpijske igre. Na prvem mestu so Atene, kjer se je vršila l. 1896 prva olimpijada. Omenjena spominska plošča bo vdolana pri vhodu v stadion.

Hermes : Ilirija

Pester nogometni program v nedeljo:

ob 13.45 prv. tekma Svoboda : Domžale, ob 15.15 Hermes »B« : Ilirija »B«, ob 16.30 Hermes I. : Ilirija I.

Lepo in idilično igrišče Hermesa v Šiški, na katerem se pravkar gradi tudi moderno moto-dirkališče za Hermesovo moto-sekcijo, bo v nedeljo zopet pozorišče napete in upam tudi »faira borbe dveh rivalov, ki sta si po svojem znanju, sili, moči in lepoti nogometne igre zelo zanimiva nasprotnika.

Ilirija ima nekoliko plusa z ozirom na izvršno napadalno vrsto — posebno zaradi svojega trija. Pa tudi Hermes se lahko ponaša s svojo krilsko vrsto in solidno obrambo, v kateri je posebno Klančnik skoraj nedosegljiv mojster svoje stroke, kar se je opazilo posebno zadnjo nedeljo proti Celju, ko je moštvo zopet zaigralo v svojem starem, dobrem stilu. In če se bo moštvo to pot zavedalo važnosti borbe, potem Ilirija prav gotovo ne bo imela preveč lahko stališče.

Sicer pa gre enemu kot drugemu tudi za prestiž, saj velja nedeljsko srečanje za novi ljubljanski »derby«, ki je bil vedno drugo nogometnih borb. Želimo enemu kot drugemu, da v lepi in fair borbi upravičita sloves svojega kluba.

V prvi predtekni nastopita Svoboda Vič proti Domžalam in prvenstveni borbi.

Kot drugi par pa izvršno »B« moštvo Ilirije proti »B« moštvu Hermesa.

Prvenstvo dravske banovine v table-tenisu za l. 1934

V soboto in nedeljo se vrši v dvorani Delavske zbornice že četrto prvenstvo dravske banovine v table-tenisu. Letos priredi ta turnir Ljubljanska table tenis podzveza. Za prvenstvo so došle že številne prijave, ki pričajo, da bo turnir nekaka repriza drž. prvenstva. Predvsem je tu omeniti državnega prvaka Ilirijo, dalje ZSK Hermes in zagrebški Makabi s Hexnerjem na čelu. Prvenstvo moštev pa brani SK Mura iz Murske Sobote.

V soboto popoldne se prične turnir z damskimi partijami. Na startu bomo videli kompletne ekipe Hermesa in drž. prvaka v družinah SK Ilirije, dalje odlične Zagrebčanke, predvsem gđc. Dado in Ljubice Vučelovsko, ki predstavljata poleg Ilirijank Dečmanove in Geržiničeve najboljšo jugoslovansko damsko ekipo.

★

Razpis. Alpinski športni klub »Gorenjec« na Jesenicah, razpisuje za nedeljo, dne 6. maja 1934 tradicionalni štafetni tek 10×286 m okoli mesta Jesenice. — Tekmuje se za prehodni pokal bivšega S. O. »Borec« in priloženo spominsko knjigo, ki ga brani A. S. K. Gorenjec. — Start ob 11 do polne pred kolodvorom, cilj istočasno. Proga meri 2860 m. Vsak klub mora postaviti 10 tekmecev, ki naj bodo vsi v enotnih dresih; vsak posameznik teče 286 m. — Tekmuje se po pravilih J. L. A. Z. — Prijavnino je poslati v znesku Din 25, naokasneje do 44. maja t. l. na klubov naslov. — Vabljeni vsi klubi in društva.

Smučarske tekme v smuku. Jugoslov. zimsko-sportna zveza bo prihodnjo nedeljo zaključila letošnjo, izredno bogato in uspešno polno smučarsko sezono s smukom, ki se vrši v triglavskem pogorju. Višinska razlika znaša 1000 m. Zmagovalec dobi naslov prvaka v smuku za leto 1934. S to tekmo se bodo naši vrli smučarji poslovili od preteklega zime, ki tvorijo nekaj mejnik v zgodovini našega smučarstva.

Odbojnika HLAZ v Ljubljani. Sestanek po dveh opolnomočenih delegatih Ilirije in Primorja za drevi ob 20 v kavarni Emont. Dnevni red: gostovanje francoskega mošča.

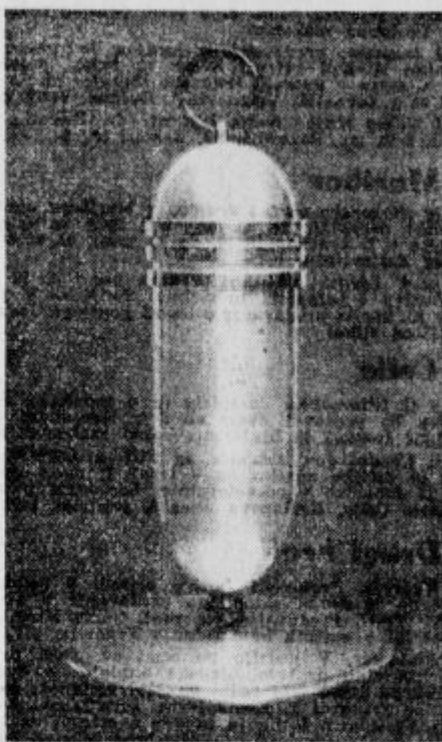
Sport

Brzoturnir ob 10-letnici SK Mladike

S. K. Mladika v Salezijskem mladinskem domu na Kodeljevem obhaja te dni desetletnico obstoja. Ob tej priliki se bo igral na igrišču SK Mladike brzoturnir za pokal SK Mladike. Brzoturnir bodo igrali sledeči klubi: Mladika, Kamnik, Triglav in Sloga.

Turnir se prične zjutraj ob 9.30 s tekmo Mladika — Kamnik, za njo VSK Triglav — Sloga. Popoldne ob 3. predtekma Panonija — Mladika rez., za njo finale in nato tolažila.

Vstopnina: sedeži 3 Din, stojišča 2 Din.

Pokal, ki ga je poklonil kardinal Hlond športnemu klubu Mladiki za desetletnico.

★

ZSK Hermes je imel ustanovni občni zbor svoje moto-sekcije dne 22. aprila. Občnega zbora se je udeležilo lepo število članov, ki so z zanimanjem sledili poročilom funkcionarjev pripravljalnega odbora. Načelnik g. Ciglar je v kratki govorici pomen ustanovitve moto-sekcije, ki razpolaga z lastnim dirkališčem. Po poročilih in absolutoriju so bili v glavnem izvoljeni v odbor prejšnji funkcionarji priprav. odbora z g. Ciglarjem kot načelnikom.

Razpravljalo se je tudi o preureditvi dirkališča, na katerem se je že začelo z delom, in klub uga, da bo nasel pri merodajnih čimolnih primeru razumne. Na dirkališču delajo po večini vrtni klubniki, tako da bo v kratki dobi dobila Ljubljana eno najmodernejših dirkališč v državi, kjer bo predvsem z ograjo okrog dirkališča preskrbljeno za popolno varnost gledalcev.

Prva dirka sekcije bo 10. junija, na kar opozarjamo že sedaj športno občinstvo, saj bodo stariši prvič v Ljubljani skoraj vsi slovenski dirkači na zaprtim dirkališču.

Še enkrat Karl Schäfer

Evropski in svetovni prvak Karl Schäfer z Dunaja se je mudil dalj časa v Ameriki, kamor so ga povabile tamkajšnje športne organizacije, da bi tudi onkraj luže pokazal nekoliko svojo umetnost, s katero si je priboril visoki naslov evropskega in svetovnega prvaka. Kakor znano je simpatični Dunajčan zaenkrat nedosegljiv v umetnosti na ledu. Zato ni čudno, da ga vabijo vsepovedno. In jasno, da je Amerika, ki hoče vedno nuditi svojem občinstvu samo senzacije, prva porabila to priliko in povabila v svojo sredo največjega umetnika na ledu. Karl topot ni bil prikratk v Ameriki, vendar vzbuja vselej splošno pozornost razvajenega ameriškega občinstva, kadarkoli se pojavi na njihovih tleh.

Ze začetkom februarja je Schäfer zapustil letos Dunaj in se je podal najprej v Oslo in Stockholm, kjer se je udeležil tamkajšnjih tekem, nato se je pa podal preko Oceana, odkoder ga ni bilo celih 11 tednov. V Oslo si je nakopal še gripo, ki ga je nadlegovala med vsi ameriško turnejo, in kar je tudi uplivalo na njegove nastope v Ameriki.

Svetovni prvak je nastopil deseterkrat v Ameriki. Prvotno je imel v načrtu, da nastopi samo petkrat; toda njegovi uspehi so ameriško športno občinstvo naravnost fascinirali in posledica tega je bila, da je moral svoj načrt temeljito spremeniti in mu dodati še enkrat toliko produkcij. Nastopal je dvakrat v Toronto, potem v Newyorku, Newhewenu, Baltimoreju, Atlantic City, dvakrat v Bostonu, potem zopet v Newyorku in na velikonočni ponedeljek v Montreahu.

Pri vseh nastopih je žel Schäfer velike uspehe, največji pa je bil oni v Madison Square v Newyorku, kjer je bilo navzočih nad 18.000 gledalcev in kjer so, ko je zmanjkalo vstopnic, preplačevali zanje po 100 in več dolarjev. No pa tudi vrli Dunajčan je drsal ob tej priliki tako kot se nikoli prej. Naravnost fantastičen je bil njegov nastop in ni prav nič čudnega, če je bila množica nad njegovim izvajanjem vsa iz sebe. S tem ni napravil Karl velike zasluge samo svoji domovini, temveč je v isti meri napravil zelo veliko propagando za ves sport, za drsalnega pa še prav posebej.

Zelo velik uspeh je dosegala tudi mlada Hedi Stenuf, rojakinja svetovnega prvaka: tako zelo je imponirala ameriškem občinstvu, da je morala stopiti celo svetovna prvakinja Sonja Henie, ki je tudi nastopila trikrat skupaj s Schäferjem, v ozadije. Najbolje je ugalj takozvani »Teufelstanz«, ki je bil prav za ameriške razmere nastudiran in prikrojen.

Sprejet je bil tudi od soporne predsednika Združenih držav ameriških ter je dobil vse polno ponudb kot trener, dalje kot filmski igralec v Hollywoodu itd., kar je sveda odklonil. Za drugo leto so ga zopet povabili v Ameriko in ni izključeno, da bo zopet šel.

★

Japonci postavljajo nove svetovne rekorde v plavanju. V prsnem plavanju na 200 m je postavil Koite s časom 2:39.2 nov svetovni rekord na omenjeni progi. Doslej je držal ta rekord Francoz Cartonet s časom 2:42.6. V 100 m hrbtnem plavanju pa je postavil Tiokawa nov svetovni rekord s časom 1:07.5, pa tudi drugoplasirani Kawatsu je dosegel čas 1:08, kar je tudi pod prejšnjim svetovnim rekordom, ki ga je branil od amsterdamske olimpijade Amerikanec Kojač s časom 1:08.2.

Naznanila

Ljubljana

1. **Skojisko društvo za varstvo sirot v Ljubljani**, ima danes 27. aprila ob 4 popoldne v pisarni Karitativne zveze v Ljubljani, svoj občni zbor po naslednjem sporedu: 1. Poročilo predsedstva. 2. Čitanje zapisnika ob. zboru z dne 19. dec. 1933. 3. Tajniško poročilo. 4. Blagajniško poročilo. 5. Poročilo nadzorstva. 7. Služajnosti. Po občnem zboru odobrova seja.

1. **Izmed komornih združenj**, kar jih je v poslednjih letih koncertiralo v Ljubljani, je brez dvoma na najboljšem glasu takozvani Brandt-trio, kateremu stoji na čelu priznana izvrstna violinistka gospa Fanika Brandlova iz Maribora. Letošnji koncertni nastop v Ljubljani bo v četrtek 3. majnika v Hubadovi pevski dvorani.

1. **Kino Kodeljevo**. Danes in jutri ob 8 najnovejši vojni film »Galipoli«, ki prikazuje boje med turki in angleško armado in mornarico za Dardanele.

1. **Pevsko društvo »Krkovo-Trnovo«** priredi za svoj 15-letni obstoj jubilejni koncert v petek 27. aprila ob 20 v dvorani Filharmonične družbe.

1. **Predavanje v keminih seminarjih**. Predavanje gosp. univ. prof. dr. inž. A. Krala, ki je bilo najavljeno za dan 27. t. m., se bo vršilo, dne 4. maja ob 18. Gosp. profesor bo predaval v predavalnici I. dr. real. gimnazije, Vegova ulica 4, o temi »Visokovredno železo«. Dostopno vsakomur.

1. **Zanimivo predavanje o Gornjem Jadranu** s skiptičnimi slikami priredi zveza za turistični promet v petek 4. maja v dvorani Delavske zbornice ob 20. Predaval bo g. ravnatelj Vriganin iz Sušaka. Vstop prost.

1. **Nočno službo imata lekarni**: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Maribor

1. **Slovensko obrtno društvo** v Mariboru opozarja obrtniški naraščal, da morajo biti dela za razstavo 15. maja t. l. končana in 16. do 18. maja na razstavi prostor dostavljena.

1. **V Ljudski univerzi** predava noč ob 20 prof. Jan Sedivy o bolgarski prestolnici Sofiji. — V ponedeljek 30. aprila predavanje o lepoti gornjega Jadrana. Skiptične slike!

Celje

1. **O francoskem časopisu in o sodobnem časnikarstvu** bo predaval dr. v. prof. Gorše Miroslav g. lektor Lacroix iz Ljubljane. Vstop vsakomur prost.

1. **Uradni dan zbornice za TOJ v Ljubljani za Celje in celjsko okolico** bo v torek 1. maja 1934 ob 8 do 12 dopoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ulica 8, pritličje, levo.

Drugi kraji

1. **Kočerje**. Francoski kroček priredi v petek, 27. aprila ob 19 drugo skiptično predavanje v dvorani hotela »Trste«. Predaval bo g. prof. Gorše Miroslav v francoski o gotičnih katedralah v Franciji.

1. **Ljutomer**. V nedeljo po osmi sv. maši priredi naše prosvetno društvo ljudska čitalnica v dvorani Katoliškega doma svoj redni mesečni sestanek, na katerem bo predaval g. Kostanjevec, salezijanski duhovnik iz Verzeja, o Rimu in papežu z ozirom na kanonizacijo sv. Janeza Boska. — Glasbena šola pa bo isti dan popoldne na javnem nastopu učencev pokazala sadove svojega dela. Nastopijo posamezniki in zbori v orkestru in petju. Javni nastop Glasbene šole se prične ob 4.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Petek, 27. aprila: Zaprtio.
Sobota, 28. aprila: *Celjski grofje*. Izven. Znižane cene od 6 do 20 Din.
Nedelja, 29. aprila: *Gospoda Glembejevi*. Izven. Znižane cene od 6 do 20 Din.
Ponedeljek, 30. aprila: Zaprtio.

OPERA (Začetek ob 20)

Petek, 27. aprila: Zaprtio.
Sobota, 28. aprila: *Poljska kri*. Red A.
Nedelja, 29. aprila ob 15: *Ples v Savoju*. Izven. Znižane cene.
Ob 20: *Madame Butterfly*. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 30. aprila ob 20: *Simfonični koncert: Moja domovina*. — Unionska dvorana.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 27. aprila: Zaprtio.
Sobota, 28. aprila ob 20: *Stari grchi*. Premijera. V korist Zdrženja gledaliških igralcev.
Nedelja, 29. aprila ob 15: *Vojnica z Montmartra*. Gostovanje gđe. Erike Druzoviceve.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 27. aprila: 11 Solska ura. Otroške pesmi poje mladinski pevski zbor. 12.15 Plošče. 12.45 Poročila. 13. Čas, plošče. 18. Radijski orkester. 18.30 Sodobni problemi socialne politike (dr. Bajlić St.). 19. Francoska (prof. Prezelj). 19.30 Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka). 20. Prenos opere iz Zagreba.

Drugi programi:

Petek, 27. aprila: Belgrad: 20 Zagreb. — Zagreb: 20 Priredilci v čast lrv. komponist Lisinskemu. 21 Klavirski in violinski koncert. — Dunaj: 17.30 Jok in smeh (vokalni koncert). 19.15 Zabavni koncert. 20.55 Simfonični koncert. — Budimpešta: 19.30 Ana Karenina, opera. Hubay. — Milan-Trst: 20.45 Simfonični koncert. Rim: 20.45 Godba na pihala. — Praga: 20. Prvi koncert Smetanovih proslav. — Varšava: 20.15 Koncert iz Filharmonije. — Vsa Nemčija: 20.15 Nemški kovač (iz življenja nemških rokodelcev).

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonka. 3 mm visoka petlinar vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Gospodinja

starejša, izobražena, za samostojno vodstvo gospodinjstva k vdovcu z 2 otrokoma, naj pošlje ponudbo. Nastop takoj. Krešič Rudo, uradnik, Velenje. (b)

Denar

200.000 Din posojila išče veliko podjetje v Sloveniji s primernimi obrestmi in vknjižbo na prvo mesto. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Plodonošno podjetje« št. 4633. (d)

Stanovanja

Enosobno stanovanje se odda za maj. Vodovodna cesta št. 4. (c)

Dvosobno stanovanje visokopritlično, vse pritlikline, oddam takoj ali pozneje za 450 Din — manjši stranki tudi ceneje. Vodovodna cesta 75. (c)

Sobo s posebnim vodom takoj oddam solidnemu gospodu. Sv. Petra cesta 93. s

Posvetva

Prodaj vilo

v žvicarski obliki, 4 sobe, kuhinja, shramba, najlepša lega, poleg tramvaja, vodovod, elektrika, najboljši čebelarstvo, letovišče. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 4697.

Kupimo

Kupim št. 51 in 52 »Ilustr. Slovenca« letnik 1926. Ponudite upravi »Slovenca« pod »Nujno«. (k)

Kleparji pozor!

Rabim 20 do 30 halupov za vlivanje pralnega mila. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Maj« šte. 4696.

Prodajmo

Zelo poceni se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri IV. Schumi Dolenjska cesta Telefon šte. 2951

POZOR!

Stara. Vam vsem poznana klobučarna **Anton Auer** sedaj ni več v Vetrinjski 14, ampak na **Glavnem trgu 17 Maribor**

BIRMANCII

Tam dobite klobuke in čepice že od 20 Din naprej. Tudi pop avla se prevzamejo po bre-konkurenčni ceni ter se strokovnjaško izvršijo. Torej ne hodite več v Vetrinjsko ulico 14, ampak na **Glavni trg 17** kjer je Anton Auer.

„Dvojč'i lepote“

Vam razkrivajo svojo skrivnost

NAPRAVITE TA ENOSTAVNI POIZKUS NA SVOJEM LICU

Od 10 možkih jih 9 najraje vidi one žene, ki imajo nežno kožo, belo in baržunasto, polt pa čisto in prekrasno. Grde kože in nelepe polti se ne da skriti pod debelo šminko. Če pa naklonite svoje zaupanje »dvojčkom lepote«, bo zmanjkalo neprijetnih gub, brad razširjenih znojnic, zadrževalcev in vseh drugih nedostatkov polti.

Ko vrnete kožnem tkivu važne tvarine, potrebne a njegovo obnovo in lepoto, bo koža nasičena in osvežena in postala bo tudi svetlejša. Te, od mladih živali pridobljene dragocene kože obnavljajoče tvarine se nahajajo sedaj samo v novi kremi Tokalon: krema rožnate barve se uporablja za noč, ona bele barve pa za dan. Na ta način se stara in zvenela koža naglo pomlajuje, ohlapne mišice se ojačajo in postanejo čvrstejše. Preizkusite to enostavno metodo z

»dvojčki lepote« — s kremami Tokalon in podvojili boste tako lepoto svoje naravne kože in svoje polti. To je sredstvo, ki nikdar ne odreče. Uspeh je zajamčen v vsakem primeru, ali pa se denar vrne.

Obrt

Cenjene dame!

Trajno ondulacijo izvršuje najlepše in najhitreje brez vsakih bolečin z najnovejšim ameriškim aparatom za 80 Din samo frizerski salon »Jurman«, Miklošičeva cesta, poleg sodnije. (o)

Škropljenje sadnih dreves

proti črvičnosti, škrlupu vršim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Tehnik« št. 4670. (t)

V oskrbo

sprejem otroka od 2 let naprej. Naslov v upravi »Slovenca« št. 4691. (r)

Razno

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto ogličce, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Naročajte »Slovenca«!

Dražba pisarniškega inventarja

V konkurzni stvari Vzemne pomoči, reg. pom. blag. v Ljubljani, se bo vršila v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16, II. nadst., dražba različnega pisarniškega inventarja. Prodajalo se bo večje število pisalnih miz, stolov, omar, namiznih in stropnih električnih svetilk, pisalnih strojev, računski stroj »Continental«, peč, namizni ventilatorji, obešalniki, tiskarski stroj z vsemi pripravami ter drugo pisarniško pohištvo in orodje.

Interesenti si lahko ogledajo na dražbo stavljeni inventar dne 2. in 3. maja t. l. med 9. in 12. uro dopoldne in med 15. in 18. uro popoldne.

Ljubljana, dne 26. aprila 1934.

Dr. Krejči Viljem, upravitelj konkurzne mase.

Zahvala

Ob težki in prebriski izgubi našega nepozabnega in nadomestljivega brata in strica, gospoda

Jožeta Deu

se tem potom prav pristočno zahvaljujemo vsem, ki so nam izkazali pismeno ali ustmeno sočustvanje, vsem, ki so draga pokojnika obsuli s cvetjem in mu izkazali zadnjo čast na njegovi zadnji poti.

Tržič, dne 24. aprila 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Ludvik Ganghofer:

74

Samostanski lovec

Wolfrat je zazijal in izbulil oči v gospoda Schlutemanna kakor v živ čudež. Preden se je dobro ovedel, kaj se dogaja, je že sedel v naslanjaču in pred njim na mizi je zvonil z nogami gospod Schlutemann. Smejo se, si je valpet tri roke in zdrlar vrsto vprašanj, ne da bi le na eno samo čakal odgovora. Presenečen je utihnil, ko je Wolfrat smrtnobled nenadoma vstal.

»Kaj pa je, Wolfrat, kaj pa je?«

»Govoriti moram! A najprej se moram prelepo zahvaliti za vse, česar je bila deležna moja žena in otrok, in — in potem — in potem — potem bi rad povedal...«

»Kaj le? Kaj le? Kaj le?«

»Zaradi loveca — zaradi Hajma — tisti, ki ga je zabodel — sem bil le jaz!«

Gospoda Schlutemanna je minila vsa prisotnost duha. »Ali človek,« je ječljal, »to vendar nič mogoče ni!«

»Je, je, jaz sem bil!«

Valpet je nekaj časa buljil v solarja, potem se je prijel za glavo in nato planil v prostoro sobo.

Gospod Henrik se je dvignil iz pisalne mize; vrata so ostala odprta in Wolfrat je lahko čul vsako besedo.

»Reverendissime! Pomislite! Pride vam zdaj tale Wolfrat in se naznani in pravi, da je vendarle bil on, ki je zabodel Hajma.«

»Wolfrat?« je vprašal gospod Henrik ves v čudu in zmajal z glavo.

»Da, Wolfrat! Jaz sem tudi majol z glavo. A mož je tu in trdi, da je storil on.«

»A Hajmo je pričal zanj in lovec imajo bistro oči!«

»Morda se mu je smilil...«

»Hajmo ne laže. Da, da, valpet, storili ste možu krivico!«

»Toda, pri moji veri,« je slovkal gospod Schlutemann, »saj stoji zunaj in trdi, da je on krivec!«

»Ne razumem tega! Toda veste, kaj sodim? Mož vam je zameril, ker ste mu delali krivico. In zdaj bi vam rad vrnil in pride in vam nekaj naprede in postavi pred vas možko za medveda — v zameno menda za listega, ki je njega raztrgal.«

»Hudiča, da bi ga na mestu...« Gospod Schlutemann je s škrlatnordečim obrazom planil ven v pisarnico. Ze mesece ga ni kuhala taka jeza. Wolfrat je stal zunaj s široko razprtimi očmi, trepetajoč po vsem telesu, menjaje barvo pri slehernem dihu.

Gospod Schlutemann mu je pomolil pest pod nos in zakričal: »Kajne? Zdaj te popada groza! Čakaj, falot, izbijem ti burke iz glave! Reč mi še enkrat, da si bil ti! Kajne? Zdaj ti je vzel besedo! Čakaj! Čakaj samo! Valpta vleči za nos! Čakaj samo!« Gospod Schlutemann je skočil k steni in potegnil za zvonec. V izbo je stopil ukaznik »Zgrabi falota! Marš z njim v kladlo! In dobro privij!«

Ukaznik je prijel solarja, ki se je opotekel skozi vrata, kakor bi bil pijan.

Gospod Schlutemann je pozvižgal in ko se je hlapec vrnil, mu je prišepnil: »A pazi majčkeno na njegovo hromo roko.«

Hlapec je priklimal in prijel spet solarja. Četrta urice pozneje je sedel Wolfrat na tlačanskem dvorišču na tleh in imel roko in noge privite v kladlo.

Solnce je toplo sijalo nanj. Nekaj vrabcev je prifrlovalo blizu k njemu; glavice postrani so zvedavo gledali in kukali vanj in nato spet odleteli.

na streho. Skozi odprto okno neke celice nad njim so zveneli rahli glasovi majhnih orgel.

Ura je minila za uro. Wolfrat se ni zganil; res ga je žgalo v gležnjih in bolelo v hrbtu, a on je sedel kakor v sanjah in iz njegovih svetlih oči se je udirala solza za solzo.

Ko je zazvonilo poldan, je prišel brat Severin z leseno čutarico in jo nastavil Wolfratu na ustnice: »Pij!«

V krepkih požirkih je pil solar vino, dokler ni brat odmeknil čutarice z besedami: »Počakaj malo! Ni treba, da bi vse naenkrat požrl! Se boš nazadnje še opil!« Postavil je čutarico na tla, uprl pesti ob bok in zasopel. V resnici, brat Severin je v teh mesecih storil vse, kar je le bilo možno, da bi »zvrhano mero«, ki mu jo je bil naklonil gospod Bog, ohranil v nezmanjšani meri. Tistih malo funtov, ki jih je bil zgubil v gorah, je spet bogato nadomestil.

»Pošteno sem se res znojil — o je!« je rekel, ko se je zelo enostransko pomenkoval z Wolfratom, kajti govoril je samo brat Severin, dočim je Wolfrat molčal. »A lepo je tam gori vendarle bilo! Zdaj seveda bo konec s plezanjem po gorah. Veš, zdaj moram dan za dnem prebiti v kuhinji. Z bratom kuharjem kar noče biti dobro. V vročini seveda se človek razleze kakor testo v ponvi — kaj pa hočeš! Kar strašno sopiha. In telogi že tudi nočejo več pomagati! Križi! Pravi križi! Vzdihihnil je in segel po čutarici. »Srčni še malo!«

Wolfrat je pil in ko je bil vrh prazen, je brat Severin odšel. »Na večer že spet pridem!«

Vendar je obljubil nekaj, česar ni mogel izpolniti. Kajti, ko je solnce zginilo s streh in ko se je med visokimi zidovi tlačanskega dvora začelo pomalem že mračiti, se je Wolfrat prebudil iz svojih sanj in zatopljenosti, se ozrl kvišku ter zagledal pred sabo gospoda Henrika.

»No, Ti že kaj preseda?«

Wolfrat je odkimal. »Ah ljubi, dobri gospod! Rad sedim, dokler od slabosti ne padem. Saj to ni nobena kazen!«

»Tako? Meniš?« Gospod Henrik se je usedel na kladlo. »Potem morava obračunati. Ali nisi plačal greha s kesanjem, krvi s krvjo? Mar nisi za življenje, ki si ga hotel vzeti lovec, moral skoro žrtvovati svoje lastno? Ali te ni nekdaj, ki je modrejši od vseh sodcev na svetu, dal za pol leta dolgo v kladlo? In mar ne boš odslej nosil znamenja za vse svoje življenje? In korožoga si tudi dovolj drago kupil — s poslednjim pogledom svojega otroka. Ali bi te mogel jaz trše kaznovati?«

Wolfratu je glava omahnila in temno ihtenje mu je streslo prsi.

»Vidiš, vse slabo se kaznuje samo! Se nihče ni dobro žel, kjer je hudo sejal. Kali in raste samo dobro — le ne smemo hoteti takoj lastnega gumna s tem napolniti, moramo znati sejati, kjer bodo želi drugi!«

»Res, gospod, res, to mora biti čisto resnično. Kaj bi bilo zdaj z menoj, če ne bi bilo dobrih ljudi na svetu?«

»Da, Wolfrat, to si vedno in vedno dopoveduj, potem ne boš nikoli pozabil, da moramo biti složni in dobri z bližnjim, ostri le proti samemu sebi. Mislim, da si dovolj občutil, kako težko in temno je življenje in kako bremeni človeka, kakor da bi bila na njem cela gora. Če takega srečaš, moraš brž priskočiti na pomoč — ne meči še kamna nanj, ampak mu pomagaj nositi. Potem boš videl, da bosta prišla oba na solnčni prostorček, kjer se bosta mogla odpočiti in oddahniti za nadaljno pot.«

»Res, gospod, res,« je dejal Wolfrat in z vlažnimi očmi pogledal gospoda Henrika. »Toda, kako naj še pomagam na svetu — krivi prsti slabo prijemajo.«